

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

ADALET KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

7'nci Toplantı

6 Nisan 2016 Çarşamba

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ

A) KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ

1.- *Cezai Konularda Uluslararası Adli İşbirliği Kanunu Tasarısı (1/695) (Alt komisyon metni)*

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Adalet

Tarih :06/04/2016

Saat :

Kayıt:Adalet

Stenograf :

Uzman : ..... Sayfa: 2

6 Nisan 2016 Çarşamba

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 11.10

BAŞKAN: Ahmet İYİMAYA (Ankara)

BAŞKAN VEKİLİ: Hakkı KÖYLÜ (Kastamonu)

SÖZCÜ: Serap YAŞAR (İstanbul)

KÂTİP: Adnan BOYNUKARA (Adıyaman)

----- 0 -----

BAŞKAN – Renkli baharın sakin zamanında yüksek Komisyonumu Bakanım ve diğer katılanlarla birlikte selamlayarak teşekkür eden yeter sayı temelinde bugünkü toplantıyı açıyor, çalışmalarını başlatıyorum. Hayırlı olsun değerli arkadaşlar.

Alt komisyon raporu geldi. Diğer komisyonlarda alt komisyon raporunun takrir ve tanıtımı noktasında arızı bir gelenek var ise de Komisyonumuzda hâkim gelenek çerçevesinde alt komisyon raporunu ve metnini temel alarak müzakereyi başlatıyorum.

Söz isteyenler lütfetsinler.

Buyurun.

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – Sayın Başkanım, herkese günaydın. Bence burada, aramızda katılımcılar var.

BAŞKAN – Hayır, onu okuyoruz.

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – Sayın değerli hocalarımız var. Bir genel değerlendirmeyi önce bir duymak isteriz.

BAŞKAN – Tabii, olabilir.

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – Sonra Sayın Bakanım bir giriş konuşması yapar herhâlde.

BAŞKAN – Yaptı, daha evvel yaptı.

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – Ondan sonra da biz de görüşlerimizi geneli üzerinde söyleriz.

BAŞKAN – Peki, peki, teşekkürler arkadaşlar.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Sayın Başkan, bir cümle...

BAŞKAN - Buyurun Bakanım.

II.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ

A) Kanun Tasarı ve Teklifleri

1.- Cezai Konularda Uluslararası Adli İşbirliği Kanunu Tasarısı (1/695) (Alt komisyon metni)

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Sayın Başkanım, Komisyonumuzun saygıdeğer üyeleri; geçen komisyon görüşmeleri sırasında Sayın Profesör Doktor Durmuş Tezcan Hocamızın kitapları konu edildi. Onun üzerine, biz, Bakanlık olarak komisyon üyelerimizin odalarına, Yabancı Uluslararası Adli İşbirliği Kanunları, Türk Ceza Mevzuatı, Prof. Dr. Durmuş Tezcan, Prof. Dr. Mustafa Ruhan Erdem ve Yardımcı Doktor Murat Önok'a ait Uluslararası Ceza Hukuku kitaplarını sayın milletvekillerimizin bürolarına gönderdik; onu ifade etmek isterim.

Sayın Hocama da teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Çok sağ olun.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Adalet

Tarih :06/04/2016

Saat :

Kayıt:Adalet

Stenograf :

Uzman : ..... Sayfa: 3

Fakat Adalet Komisyonu uzmanları da bu konuda talepkârlar. Ekrem Bey, eski gelenek öyleydi. Nasıl ki bu nimetlerden kendinizi mahrum kıldırmıyorsunuz, onu konuda uzmanlarıma da birer cilt gönderilirse sevinirim.

ADALET BAKANİ BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Tabii.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Hocam, kısaca enformatif bir beyanda bulunmak ister misiniz?

Buyursunlar.

PROF. DR. DURMUŞ TEZCAN – Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli komisyon üyeleri, kıymetli uzmanlar; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Konu, Hakkı Bey'in Başkanlığında alt komisyonda enine boyuna tartışıldı. Bir tek konuda bir öneri, cinsel yönelimle ilgili bir talep olmuştu. Onu da Bakanlık değerlendireceğini söylemişti. Tamamen teknik bir kanundur. Çeşitli sözleşmelerin olmazsa olmaz hükümlerini içeren bir metindir bu. Aslında geçen defa da söylediğimiz gibi çok uzun bir metindi. Oradan özetlenmiş ve komple en gerekli olanlar huzurunuzda getirilmiş. Ben herhangi bir olumsuz gözlem görmüyorum.

Bütün Adalet Bakanlığını huzurunuzda tebrik ediyorum, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Geneli üzerinde Ömer Süha Aldan Bey, buyurun.

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Tabii, önümüzde teknik bir düzenleme var. Bir de bir handikabımız daha var, tabii ki haziran ayına endeksli bir çalışma temposu içine girdik vize muafiyetine dayalı olarak. Çok ayrıntılı inceleme olanağımız tabii ki yok. Burada üzerinde hassasiyetle durmamız gereken konu şu: Tabii, Hocama katılıyorum, üzerinde bir emek verilmiş. Mümkün olduğunca diğer benzer kanunlardan daha özenli bir dili var. Geniş, yayılmamış, sayfalar dolusu bir madde ele alınmamış. Bu anlamda elbette ki olumlu ama benim gönlümden geçen keşke daha yeterli bir zaman olabilseydi de daha üzerinde durabilseydik. Geçtiğimiz hafta pazartesi günü bir anlamda elimize gelen bir tasarıydı bu. Bugün esas komisyonda görüşüyoruz. Tabii ki bu anlamda bir direnç göstersek bu sefer belki yanlış anlaşılacak. Ama sadece şu var: Teknik açıdan değerlendireceğimiz birkaç nokta var. Maddelere sıra geldiği zaman ben kendi kaygılarımı burada ifade edeceğim. Belli bir noktada ortak noktaya varabiliriz. Merkezî makam olarak Adalet Bakanlığında oldukça büyük hem bir yük var hem bir yetki var. Bu anlamda uluslararası alanda elbette ki bizi birinin temsil etmesi lazım, birinin bir söz hakkı olması lazım. Ama zaman zaman merkezî makam olarak adlandırılan Adalet Bakanlığı ile yargı mercilerinin görev alanlarına girebileceğini düşündüğüm cümleler var. O anlamda da kaygılarımı belirteceğim diyor, geneli üzerinde sözlerimin bundan ibaret olduğunu ifade edip teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum, çok sağ olun.

Arkadaşlar, bir defa, Komisyon şuna çok özen gösteriyor: Gündeme alınacak hangi iş olursa olsun kendisini bekletmeksizin değerli arkadaşlarımıza, üyelerimize gönderiyoruz. Ama burada o süre olmadı, Ömer Bey haklı. Çünkü geldi, hemen gündeme alındı, o tamamen vize kaldırımı sorunuyla ilgili, bağlantılı olduğu için.

Teşekkür ediyorum.

Buyurun İsmail Bey.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Adalet

Tarih :06/04/2016

Saat :

Kayıt:Adalet

Stenograf :

Uzman : ..... Sayfa: 4

İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) – Çok teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Bakan, sayın milletvekilleri, değerli katılımcılar; Cezai Konularda Uluslararası Adli İşbirliği Kanunu Tasarısı içeriği daha önce ikili anlaşmalar ve bir kısım kanunlarla iç hukukumuzda kısmen var olmakla birlikte bunları kodifiye eden, bu alanda kapsamlı bir düzenlemedir. Özel nitelikli konuları ve hukukumuzda ilk defa girecek bazı kavramları içermektedir. Günümüz dünyasındaki gelişmeler örgütlü suçlar için de elverişli bir ortam oluşturmaktadır. Özellikle terörizm, finansal suçlar ve kitle imha silahlarının yayılması gibi tehlikeler millî güvenlik açısından ciddi bir tehdit oluşturmaktadır. Bu gelişmelerin sonucu olarak suçlar da küreselleşmektedir. Bu nedenle, devletler açısından sınıraşan örgütlü suçlarla mücadele büyük önem arz etmektedir. Yurt dışında yaşayan milyonlarca vatandaşımız da dikkate alındığında ülkemiz açısından bu alanda uluslararası iş birliğinin önemi daha belirgin bir şekilde ortaya çıkmaktadır. Bu tür problemlerle mücadelede etkinlik sağlanması, suçun ve suçluların yakalanması için ülkeler arasında iş birliği şarttır. Kuşkusuz yeryüzünde hiçbir ülke suçlular için bir sığınma yeri olmamalıdır ve tüm ülkelerin, özellikle terörle mücadele konusunda olmak üzere suçlarla mücadelede iş birliği yapması zorunludur. Bu çerçevede Türkiye de uluslararası adli iş birliği alanında diğer ülkelerle çok sayıda ikili ve çok taraflı sözleşmeler yapmıştır.

Tasarıyla uluslararası adli iş birliği alanında zamanın şartlarına göre imzalanmış olan anlaşma hükümlerinin uygulamada farklılıklara sebep olmasının önüne geçilmesinin amaçlandığı belirtiliyor. Devletler arasındaki adli iş birliği kapsamında suçluların iadesi, kovuşturma ve soruşturmanın devredilmesi, infazın devredilmesi ve hükümlünün nakli konuları tek bir kanuni düzenleme çerçevesinde ele alınmaktadır. Bu konuların her birine dair Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası anlaşmalar mevcut bulunduğu için kanun tasarısında sevk edilen düzenlemelerin bahse konu anlaşmalara uygunluğunun tesis edilmesi önem taşımaktadır. Aksi ihtimalde Anayasa'nın 90'ıncı maddesi hükmü gereği görüşülen kanun tasarısının yasalaşması hâlinde hukuki değerden mahrum kalması gibi bir sonuç ortaya çıkabilecektir. Nitekim tasarının 1'inci maddesinde adli iş birliğine ilişkin anlaşmalar saklı tutulmaktadır. Ama bu durumda amaçta belirtilen zamana göre farklılık arz eden anlaşmalarda oluşan farklı uygulamaların önüne nasıl geçilecektir?

Bir diğer husus: Tasarının ana unsurunu oluşturan merkezî makam olarak Adalet Bakanlığının tespitidir. Bu durum işlerin hızlı yürütülmesine katkı sağlayabilecektir ancak alınacak kararların dış politika, güvenlik, siyaset, sosyal ve ekonomik hususlarla da ilgili olması nedeniyle gerektiğinde diğer bakanlık ve kamu kuruluşlarından görüş alınabileceğinin de tasarıya eklenmesi yerinde olacaktır.

Tasarıdaki soruşturmanın ve kovuşturmanın devri hususu ceza kavuşturmalarının aktarılmasına dair Avrupa Sözleşmesi'nin 2'nci maddesinin birinci fıkrasında son derece geniş tutulmuş iken 23'üncü maddede suçun işlendiği yerle sınırlı tutulmuştur. Acaba tasarının hazırlanması sırasında işlenen suçlarla ilgili "Türkiye'de yürütülen soruşturma veya kovuşturmalar" ibaresi yerine sehven "Türkiye'de işlenen suçlarla ilgili yürütülen soruşturma veya kovuşturmalar" ibaresi mi kullanılmıştır? Bu belirsizlik içinde tasarının söz konusu maddesinin ceza kavuşturmalarının aktarılmasına dair Avrupa

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Adalet

Tarih :06/04/2016

Saat :

Kayıt:Adalet

Stenograf :

Uzman : ..... Sayfa: 5

Sözleşmesi'ne uyum sağlamayı mı yoksa ayrı bir düzenleme sevk etmeyi mi gaye edindiğini tespit etmek mümkün olmamıştır.

Diğer taraftan, tasarının 31'inci maddesinin dördüncü fıkrasında bulunan "İnfaz sırasında hükmün verildiği devlette veya Türkiye'de genel veya özel af kabul edilmesi ya da suç ve cezayı ortadan kaldıran veya hafifleten bir sebebin ortaya çıkması hâlinde hükümlünün hukuki durumu hakkında bulunduğu yer ağır ceza mahkemesince karar verilir." hükmüyle yabancı devlette hüküm giymiş olanların Türkiye'ye iadesi talep edilerek bu madde uyarınca yeni bir sebep ve durum ortaya çıktığı iddia edilerek hüküm hafifletilebilecek veya ortadan kaldırılabilir. Bu yönüyle tasarı kamuoyunda kara para aklama ve yolsuzluk nedeniyle Türkiye'nin gündeminde olan ve ülke dışında bulunan bazı kişilerle de illiyet kurularak değerlendirilmektedir. Buradaki kaygı, bu kanunun amacı acaba bir aklama ya da cezanın veya infazın hafifletilmesi girişimi midir? Sayın Bakandan bu hususa açıklık getirmesini bekliyoruz. Birinci maddede ikili anlaşmalar saklı tutulduğuna göre yapılan düzenlemeler ne getirecektir? Bu tasarıyla, örneğin, iade edilmeyen bölücülerin, teröristlerin ülkemize iadesi mümkün olacak mıdır? Bölücü terör örgütünün bazı ülkelerde yuvalanmasının ve destek görmesinin önüne geçilebilecek midir? Ülkemize ve milletimize ihanet eden, yetim hakkına el uzatılanlardan hesap sorulacak mıdır? Bu tasarı bunlarla ilgili olarak karşılaşılan problemleri giderebilecek midir?

Tüm bunlara bir cevap beklediğimizi ifade ederek, heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum İsmail Bey.

Bedia Hanım, buyursunlar.

BEDİA ÖZGÖKÇE ERTAN (Van) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Hazirunu saygıyla selamlıyorum.

Biz de genel bir çerçeve yasanın olmasından yanayız, çok da teknik bir konu gerçekten. Dağınık hâlde bulunan düzenlemelerin bir araya getirilmesi elbette ki önemli. Ancak evvelce de belirtildiği gibi, çok alelacele, yeterince tartışılmadan, paydaşlarınca yeterli görüş alınmadan, kamuoyundaki tepkileri yeterince gözlemeden alelacele çıkarılması elbette ki endişelerimizi de artırıyor bir yandan haklar ve özgürlükler bakımından elbette.

Alt komisyonda da çok hızlı bir şekilde görüşüldü. Bazı kaygılarımızı hızlıca dile getirebildik ama değişiklik yapılmasını istediğimiz kısımlar da var, ekleme yapılmasını. Önergelerimizi yazılı olarak bugün o sebeple sunduk. Diliyoruz ki, gerçekten ülkede hakları ve özgürlükleri koruyan tarzda bir yasa çıkar. Ama kaygılarımızı da dile getireceğiz tekrar yeri geldiğinde.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN –Teşekkürler Bedia Hanım, çok sağ olun.

Necati Bey, buyurun.

NECATİ YILMAZ (Ankara) – Sayın Başkan, Sayın Bakan, sevgili arkadaşlar; öncelikle, üzerinde çalıştığımız alan egemenlik hakkımızı fazlasıyla ilgilendiren bir alan. Bunun yanı sıra suçlularla mücadele konusunda geliştirmemiz gereken kararları öne çıkacak bir çalışmayı öngörüyor. Fakat, çalıştığımız alan akademik dünyada da bugüne değin yeterince ele alınmış, tartışılmış ve bu konuda uzmanlaşmış, yeterli uzmanın olmadığı bir meseleyi içeriyor. Bizler açısından da spesifik özelliği var. Bir

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Adalet

Tarih :06/04/2016

Saat :

Kayıt:Adalet

Stenograf :

Uzman : ..... Sayfa: 6

eski hâkim, avukat olarak ben de yine de yeterli bir birikime sahip olduğum iddiasında değilim ama sonuçta temel kaygılarımızın şu olduğunu paylaşmamız lazım: Yasanın kendisine ihtiyaç olduğu kanaatindeyiz. Bunun yanı sıra, yasanın bağlandığı hassasiyet üzerinde bizim de hassasiyetimiz var serbest dolaşım hakkıyla ilgili. Buna zarar vermek niyetinde değiliz. Fakat, egemenlik hakkımızın korunması, suçlularla etkin mücadelenin sağlanması ve bunun yanı sıra teknolojinin getirdiği boyut üzerinden yapılacak düzenlemenin günün ihtiyaçlarını karşılama gibi kaygılarımız var. Tüm bunların yanı sıra bir kaygımız daha var, o da şudur: Uluslararası suçluların takibinde ülkemizde siyasal tercihlerin değil, hukuki ilkelerin ve önceliklerin etkili olması. Bu anlamda idareden daha çok yargı makamlarının süreci etkileyen noktada bulunması da bir diğer kaygımız. Tüm bunları birden karşılayacak bir çalışmayı yapma ihtiyacı ve arzusu içerisindeyiz ama gerçekten de zaman ve gerekse konunun özelliği bizi bu niyetten ve çabadan alıyordu. O nedenle de arzu ettiğimiz şekilde de yürüyen bir takvime sahip değil bu çalışma. Keşke daha fazla zamanımız olabilse, bu kaygıyla da bir önce yine de yasayı tamamlamak ve Hükümetimizin de önünü açmak kaygısını da hayata geçirebilsek.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Başka söz yok herhâlde değerli arkadaşlar.

Maddelere geçilmesini yüksek oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler...

Kabul etmeyenler... Maddelere geçilmesi kabul edilmiştir.

(Katılımcı listesi okundu)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

1'inci maddeyi okutuyorum:

CEZAI KONULARDA ULUSLARARASI ADLİ İŞBİRLİĞİ KANUNU TASARISI BİRİNCİ BÖLÜM Genel Hükümler

Amaç ve kapsam

MADDE 1- (1) Bu Kanunun amacı, cezai konularda uluslararası adli işbirliğinin usul ve esaslarını düzenlemektir.

(2) Bu Kanun, yabancı devletlerle cezai konularda yapılacak adli işbirliğini kapsar.

(3) Türkiye'nin taraf olduğu adli işbirliğine ilişkin milletlerarası andlaşmalar ile diğer kanun hükümleri saklıdır.

BAŞKAN – Söz isteyen.

Necati Bey, buyurun.

NECATİ YILMAZ (Ankara) – Sayın Başkan, ben bu konuda alt komisyonda yine söz almıştım. (1)'inci fıkrada “uluslararası” (3)'üncü fıkrada “milletlerarası” kavramlarına yer verilmiş. İkisi farklı içerikle mi ele alınıyor, değilse niye iki ayrı kavram kullanılıyor? Dil birliğinin sağlanması gerekmez mi burada?

BAŞKAN – Kesinlikle katılıyorum, kesinlikle. Terim birliği bakımından doğrudur. Arkadaşlar, bu kanunda hangisi yoğun olarak kullanılıyorsa onu kullanalım.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN – Buyurun Bakanım.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Tabii, “milletlerarası” kavramı Anayasa'mızda geçen bir kavram, orada geçiyor. Tabii, “uluslararası adli iş birliği” yani o da bu anlamda ortak kullanılan bir kavram ama bu

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Adalet

Tarih :06/04/2016

Saat :

Kayıt:Adalet

Stenograf :

Uzman : ..... Sayfa : 7

kanunun “uluslararası iş birliğini” içerdiğini ifade etmek için buraya konuluyor. Benim kanaatim de yani ikisi arasında ben bir fark görmüyorum.

BAŞKAN – Düzeltme yetkisi içerisinde şey yaparız.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Yani bir düzeltme yapılırsa Anayasa’daki ifade “milletlerarası andlaşma,” o şekilde olabilir.

BAŞKAN – Tabii, tabii, düzeltme yapabiliriz, doğrudur.

Şimdi, burada, Bakanım, Komisyonun düzeltme yetkisi içerisinde Anayasa’nın 90’ıncı maddesinde benimsenen... çünkü Anayasa’nın 11’inci maddesinin bağlayıcılığı eğer arıza yoksa dil bağlayıcılığı, anlamına da geliyor. terim bağlayıcılığı anlamına da geliyor. Biz ona göre modellendiririz.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Sayın Başkanım, şöyle bir şey: Bu anlaşma, buradaki “milletlerarası andlaşma” o Anayasa’daki andlaşmaları düzenliyor. Ama buradaki “uluslararası adli iş birliği.” Yani bizim düzenlediğimiz şey, esasında uluslararası alandaki adli iş birliğini düzenliyoruz. Yani kavram olarak “uluslararası” ile “milletlerarası”nda bir fark yok ama yani yeni duruma daha uygun, bence ikisi de kalmış olsa...

BAŞKAN – Hocam, ne buyurursunuz?

PROF. DR. DURMUŞ TEZCAN – Bu konuda bizim Ankara Siyasal Bilgiler Fakültesindeki bir tartışmayı huzurunuza getirmek istiyorum, o da acaba dilin zenginleşmesi yönünden nasıl bir yol izlenmeli? Bakın, dilimizde “kalp” ve “yürek” vardır. İkisi de eş anlamlıdır. Ama hiçbir zaman bir kasaba gidip de bir kalp istemezsiniz, genellikle kuzu yüreği, bilmem vesaire dersiniz.

BAŞKAN – Olsun diyorsun.

PROF. DR. DURMUŞ TEZCAN – Böyle mesela yüreksiz olumsuz kullandığınız zaman farklıdır, kalpsiz yine farklıdır. Yani dil kelime zenginliği kazandıkça önem kazanır. O nedenle ikisinin de kullanılması dili fakirleştirmez, aksine zenginleştirir diye... Bu benim sadece görüşüm değil, Ankara Siyasal Bilgiler Fakültesinde bir dönemde bütün arkadaşlarımızın paylaştığı bir görüştü.

Takdirlerinize sunuyorum.

BAŞKAN – Hocam, bilim terimler birliğidir. Terimler alanında sözcük çoğulculuğu olmaz.

PROF. DR. DURMUŞ TEZCAN – Dil birliğinin alanı farklı yalnız.

BAŞKAN - Burada ama şu var: Literatürde yani uluslararası ceza hukukunda veya “uluslararası adli iş birliği” kavramı kökleşmişse kalabilir. Yani milletlerarası mı geçiyor literatürde?

PROF. DR. DURMUŞ TEZCAN – Bunu hemen arz edeyim.

Bakın, uluslararası ceza hukukunun iki alanı var. İç hukukun yabancılık unsuru taşıyan konuları...

BAŞKAN – Ama o başka, milletlerarası...

PROF. DR. DURMUŞ TEZCAN – ...milletlerarası ceza hukuku diye geçer.

BAŞKAN - Tamam.

PROF. DR. DURMUŞ TEZCAN – Buna karşılık uluslararası hukukun ihlaline ilişkin konular da “devletlerarası ceza hukuku” diye eskiden geçiyordu. Bu uluslararası ceza hukuku, bir bakıma ikisini bütünleştiren bir deyim olarak Türkçe’de kabul edildi ama ben bir taraftan Anayasa’daki hükmü de dikkate alıyorum. Yani büyük bir sakınca oluşturmaz, zenginlik kazandırır diye düşünüyorum ve de yani amaca uygun. Çünkü -Sayın Bakanımın da biraz

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Adalet

Tarih :06/04/2016

Saat :

Kayıt:Adalet

Stenograf :

Uzman : ..... Sayfa: 8

önce belirttiği gibi- sadece sözleşmelerden oluşmuyor bu yardımlaşma konusu. Sözleşme dışındaki konuları da içeriyor ve dediğim gibi, uluslararası hukukun ihlaline ilişkin konulardaki yardımlaşmaları da içeriyor. O yüzden ikisinin de kalmasında yarar var diye düşünüyorum ama takdir yüce heyetin.

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – Bence ayrı ayrı kalsın.

HAKKI KÖYLÜ (Kastamonu) - Böylesi daha doğru.

BAŞKAN – Arkadaşlar, önerge yok, söz sona erdi.

Maddeyi olduğu şekilde...

Benim bireysel görüşüm, bir defa, terim birliğidir ama bilimin kendisinde eğer böyle bir geleneksellik varsa bilemiyorum.

VEYSİ KAYNAK (Kahramanmaraş) – Sayın Başkanım, çok affınıza mağruren. Kısa bir şey arz edeyim.

BAŞKAN – Tabii, buyurun, Veysi Bey.

VEYSİ KAYNAK (Kahramanmaraş) – Şimdi, bu kanunun bir de karşı taraftaki devletler var, uygulayıcıları.

BAŞKAN – Tabii, tabii.

VEYSİ KAYNAK (Kahramanmaraş) – Tercüme ederken acaba farklı bir kast aradığımızı düşünebilirler mi?

NECATİ YILMAZ (Ankara) – Yok, o maksatla söylemedim.

VEYSİ KAYNAK (Kahramanmaraş) – Yok, yok. Necati Bey'in söylediği gibi, yani (1)'inci fıkrasında uluslar...

BAŞKAN – Yani sorun, amaç ve anlam değil tamamen lafız birliğidir. Problem değil.

Önerge yok.

HAKKI KÖYLÜ (Kastamonu) – Böyle kalsın bence de.

BAŞKAN - Bakanım oyluyorum, aynen oyluyorum.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Oylayın Sayın Başkan.

BAŞKAN - Tamam efendim.

Maddeyi oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Müzakerelerde geçen farklılık içerisinde madde olduğu şekilde oylandı, kabul edildi.

2'nci maddeyi okutuyorum:

Tanımlar

MADDE 2- (1) Bu Kanunun uygulanmasında;

a) Adli merci: Mahkeme, hakimlik ve savcılıklar ile kanunla istisnai olarak ceza soruşturması yapma yetkisi verilen diğer makamları, devletlerin milletlerarası anlaşmalara yaptıkları beyanlarda belirttikleri mercileri,

b) Merkezi Makam: Adalet Bakanlığını,

c) Uluslararası adli işbirliği: Cezai konularda bir devletin adli mercilerinin diğer bir devletin adli mercileri adına yerine getirdiği işlemleri, ifade eder.

BAŞKAN – Söz yok.

Önerge yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

3'üncü maddeyi okutuyorum:

Merkezi Makamın görev ve yetkileri

MADDE 3- (1) Merkezi Makamın görev ve yetkileri şunlardır:

a)Taraflararası milletlerarası anlaşmalar veya mütakabiliyet ilkesi çerçevesinde, yabancı devletlerin adli işbirliği taleplerinin kabulü ile Türk adli mercilerinin yapacağı işbirliği taleplerinin uygunluğu konusunda karar vermek.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Adalet

Tarih :06/04/2016

Saat :

Kayıt:Adalet

Stenograf :

Uzman : ..... Sayfa: 9

- b) Uygulanacak adli işbirliğinin türü ve izlenecek yöntem konusunda karar vermek.
- c) Adli işbirliği kapsamında devletlerce talep edilen bilgi ve belgelerin kullanılmasına muvafakat vermek, bunların kullanılmasını sınırlandırmak, teminat veya şarta bağlamak.
- (2)Yabancı devlet ile Türkiye arasında hukuki ve fiili mütekabiliyet bulunmaması halinde, adli işbirliği talebinin yerine getirilmesi, talep eden devletin Türkiye'nin aynı konuya ilişkin adli işbirliği taleplerini karşılamayı garanti etmesi şartına bağlanabilir.
- (3)Yabancı bir devletin adli işbirliği talebinin yerine getirilmesi, Merkezi Makam tarafından şarta veya teminata bağlanabilir.
- (4)Merkezi Makam, yargı yetkisine giren hususlar hariç olmak üzere, devletlerce ileri sürülen şartları kabul edebilir veya istenen teminatı verebilir. Merkezi Makamca kabul edilen şartlar veya verilen teminatlar adli mercileri bağlayıcı niteliktedir.
- (5)Adli işbirliği taleplerinin yerine getirilmesi nedeniyle tazminat ödenmesi durumunda, Merkezi Makam ödenen tazminatı ilgili devletten talep edebilir.
- (6)Adli işbirliği talebine esas teşkil eden suçun ağırlığı ile talebin yerine getirilmesi için sarf edilecek emek, mesai ve masraf arasında açık orantısızlık bulunması veya bir devletin mutad olarak yerine getirmekten imtina ettiği işlemlere ilişkin olması halinde, Merkezi Makam talebi geri çevirebilir.

BAŞKAN – Şimdi, bürokrasiyle şey yapıyorum. Şimdi, normda “niteliktedir” denmez, “bağlar.” (4)’üncü fıkrada “...bağlayıcı niteliktedir.” Neyse onu ben işaret edeyim, düzeltme yetkisi içerisinde şey edilebilir.

Söz var mı efendim?

İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) – Var.

BAŞKAN – Buyurun, İsmail Bey.

İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) – Teşekkür ediyorum.

Konuşmamda da arz ettiğim gibi burada bir önergemiz var. O da merkezî makam olarak Adalet Bakanlığı öngörülüyor. Doğrudur ama bir devletin dış politikasını, uluslararası ilişkilerini Dışişleri Bakanlığı tanzim eder. Yine aynı şekilde, bizde güvenlik birimleri Başbakanlığa bağlı. Güvenlik politikalarını da ilgilendiren durumlarla ilgili büyük ölçüde bu meseleler. O nedenle önergemizle Dışişleri Bakanlığı ve Başbakanlıktan da Adalet Bakanlığının görüş almasını zorunlu hâle getirmiş oluyoruz. Yani takdirî olarak zaten yapacaktır bunu belki ama bunu yasaya da dercedelim diye önerge verdik.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Peki, önergeyi okutalım, bir görelim önergeyi, Bakanımız ne ifade edecekler.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Sayın Başkan, izniniz olursa bir iki şeyi ifade edeyim.

BAŞKAN – Buyurun Bakanım.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – İsmail Bey’in geneli üzerinde bu maddeyle ilgili yaptığı konuşmada bir iki soruya cevap istemişti, yeri gelince cevap vereyim diye bekledim.

Maddenin (4)’üncü fıkrasında geçen düzenlemeyle merkezî makamın yargı yetkisini kullandığına dair bir şeyi vardı. Şimdi o (4)’üncü fıkraya baktığınızda “Merkezi Makam, yargı yetkisine giren hususlar hariç olmak üzere” diyor. Yani yargı yetkisine giren hususlarda merkezî makamın bir görevi, yetkisi yok. Yalnız devamı cümleye bakarsak “Merkezî Makamca kabul edilen şartlar veya verilen teminatlar adli mercileri bağlayıcı niteliktedir.” diye bir cümle var. Bunun manası şu: Şu anda o ülkeler bize ne yapıyor, adli merci bunu bilemez. Diyelim, biz Fransa’dan bir iade talebi yaptık, kabul etti mi etmedi mi, adli mercilerin bunu takip etme imkânı yok ama merkezî makam,

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Adalet

Tarih :06/04/2016

Saat :

Kayıt:Adalet

Stenograf :

Uzman : ..... Sayfa: 10

hangi ülke Türkiye'nin bu konudaki taleplerine ne gibi cevaplar veriyor, ne ediyor, onları tabii yakından takip ettiği için, bu konularda onlar bizden ne istiyor bu kanunda yazdıklarımız dışında; şunları şunları istiyor, biz de mütekabiliyet çerçevesinde işte, Fransa'dan istenen taleplerde şunlar şunlar şunlar da olması lazımdır diyebiliriz. Bu tamamıyla onların alacakları kararları değil de sadece şekilsel bakımdan onların bizden istediklerini bizim de kendi hukukumuz içerisine koymak gibi bir amacı taşıdığını ifade etmek istiyorum.

Önergeye bizim temelde bir itirazımız yok. Yalnız bu önerge eğer "Görüşünü alır." şeklinde olursa sistemin işleme sıkıntısı var. Şu anda adi suçlarla ilgili Türkiye'de veya başka ülkelerde herhangi bir sorun zaten yok. Yani bizim adi suçlarla ilgili bugüne kadar herhangi bir ülkeyle yaşadığımız ciddi bir sorun şu anda ben hatırlamıyorum. Ama bizim ülkemizde siyasi olarak, başka ülkelerde siyasi olarak değerlendirilen konularla ilgili ihtilaflar var. Onun için biz bütün hepsi için dersek yanlış olur. Belki burada "Gerektiğinde alabilir." diye bir ifade koyarsak... Sadece şeyden değil de Başbakanlık bilemeyebilir hepsini, efendim, Dışişleri Bakanlığında bunlarla ilgili bilgiler, belgeler olmayabilir. Zaten biz Dışişleri Bakanlığı ile İçişleri Bakanlığının görüşünü alarak -ileriki maddelerde gelecek- iadeyle ilgili son nihai karar Başbakan tarafından... Dışişlerinin, İçişlerinin görüşü, Adalet Bakanlığının önerisi, Başbakanın onayıyla iade işlemi yapılacak. Dolayısıyla, bunlarla ilgili onların haberi olmadan işlemin sürdürülmesi söz konusu değil. Ama bu şöyle yapılabilir: Yani merkezî makam bu kanun kapsamında...

BAŞKAN – Bakanım, isterseniz önergeyi okuyalım. Olası tasarruflarımızı ve seçenekleri o aşamada...

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Peki.

BAŞKAN - Önerge öncesi başka söz...

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – Ben önergeyle beraber, söyleyeyim o zaman; önergeyi okutun, genel olarak söyleyeceğim ben.

BAŞKAN – Yok, yok, konuşun üstadım. Önergede usulümüz şu: Gerekçeyi okutuyoruz, önerge müzakeresi yok. O kaygılarınızı dile getirin, önergeyi değerlendirin o zaman.

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – Başkanım, sen bilirsin.

Şimdi, bir kere, evet (4)'üncü fıkrayla ilgili böyle bir baskın anlam var. Bunu doğru bulmuyorum. Elbette ki Sayın Bakanın dediği gibi, yargı yetkisine giren hususlar hariç olmak üzere diyor ama bir anlamda Adalet Bakanlığı diğer hususlarda yargı mercilerinin üstünde bir konuma getirilmiş oluyor. Yani burada ya bu cümleyi yumuşatmak lazımdır... Yani işte, Adalet Bakanlığı merkezî makam olarak bir taahhüt içine girdiği zaman mahkemeler yüzde 100 bunu kabul etmek zorundalar. Şimdi, bunun kuvvetler ayrılığına aykırı olduğunu düşünüyorum ben. Buna şöyle bir şey yapılabilir: Yani mesela anlam itibarıyla "Merkezî makamca kabul edilen şartlar veya verilen teminatlar adli mercilerce dikkate alınır, alınabilir." gibi bir kavram koyarsak bu takdirde Adalet Bakanlığını mahkemenin üstünde bir konumda tutmamış oluruz. Benim bu konuda -bilmiyorum Hocam ne der, Sayın Bakan ne der- birinci şeyim bu.

İkinci çekincem bu konuda (6)'ncı fıkrayla ilgilidir. Evet, zaman zaman şeyi çok gördük, uygulamada da. Mesela, kimi özellikle idam cezasının Türkiye'de geçerli olduğu dönemlerde ülkedeki bu tip istinabe faaliyetlerimizin hepsi hemen geri çevrilirdi ve Adalet Bakanlığı da mümkün olduğunca

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Adalet

Tarih :06/04/2016

Saat :

Kayıt:Adalet

Stenograf :

Uzman : ..... Sayfa: 11

güçleştirdi, yerel mahkemelerin bu tip taleplerini çünkü sonuç alınamayacak diye. Şimdi, orada emek, mesai, masraf falan... Yani şimdi, şeyi anlıyorum ama mahkemenin bir makamı var. Hâkime bir yetki vermişsiniz, yargılama yetkisini tanımışsınız. Bunun iradesini Bakanlıktaki bürokratlara bırakmamak lazımdır. Yani mahkeme hâkimi şunu düşünecek; emek, mesai, masraf açısından gereklidir, gereksizdir. Eğer gereksiz bir masraf yapmışsa zaten HSYK'nın müfettişleri gidecek, o hâkimi inceleyecek, denetleyecek ve hakkında bir rapor verecek. Şimdi, bu yetkiyi, efendim bu çok masraflı olur ya da çok emek gerektirir, mesai gerektirir, buna gerek yoktur diye mahkemenin talebinin geri çevrilmesini de doğru bulmuyorum. Bu anlamda benim düşüncem (4)'üncü fıkrayla ilgili böyle bir "Dikkate alır." ibaresinin eklenmesi, (6)'ncı fıkranın da bence kaldırılması.

BAŞKAN – Peki.

Teşekkürler.

NECATİ YILMAZ (Ankara) – Başkanım affedersiniz.

BAŞKAN – Buyurun Necati Bey.

NECATİ YILMAZ (Ankara) – Konuyu anlamak bakımından... Mademki "Yargı yetkisine giren hususlar hariç." diyoruz, bununla Bakanlığın almak istediği yetkiler nedir? Ona bir iki örnek verebilir miyiz? Nedir o almak istediği yetkiler? O zaman belki daha rahat değerlendirebiliriz.

BAŞKAN – Sayın Bakanım, "Bu adli yetkilerin dışında kalan yetkiler nedir?" diyor. Yani ne var, ne gibi yetkiler var, adli olmayan yetkiler?

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Ahmet Bey bir bilgi aktarsın.

BAŞKAN – Buyurun Ahmet Bey.

ADALET BAKANLIĞI ULUSLARARASI HUKUK VE DIŞ İLİŞKİLER GENEL MÜDÜR YARDIMCISI AHMET BAŞARAN – Alt komisyon toplantısında da aynı madde tartışıldığı için orada da ifade etmeye çalıştım. Bunun şüphesiz mahkemenin takdiriyle, kararıyla ilgili bir konu olması mümkün değil. Bu ne olabiliyor? Örneğin, iade talebinde ilgilinin alınacağı cezaeviyle ilgili ön koşullar olabiliyor ya da Almanya açısından... Bu kısmen yargılama yetkisinin içeriğiyle alakalı değil de, daha önce anlattığım için aynı örneği vereyim. Almanya bizden telefon dinleme "tape"lerini iletirken "İşi bittikten sonra iade etme koşuluyla veririm." dedi. Yani alacaksın, kullanacaksın, hükmünü kurabilirsin, bir sakınca yok, işi bittikten sonra ben "tape"leri geri istiyorum dedi. Biz böyle bir madde olmazsa kesinleşmiş mahkûmiyet dosyası arasındaki delil mahiyetinde olan telefon dinleme "tape"lerini oradan alıp Almanya'ya iade etme güvencesini veremeyiz. Veremediğimiz vakit de o bilgi ve belgeleri alamayız oradan. Bizim açımızdan, ihtiyacımız bundan kaynaklanıyor. Yoksa bunun mahkemenin ne karar vereceğiyle ilgili bir konu olması mümkün değil tabii ki, öyle bir şey mümkün değil. Ama biz bu güvenceyi veremeyeceğiz, veremediğimiz vakit de alamayacağız. Alamadığımız vakit de, yine istinabe talebi cevapsız kalacak. Bizim buradaki amacımız, yabancı bir devlet bizden yargılama konusu içeriğine girmeyen bir güvence istediği vakit bunu verecek makam belli olsun. Adli makama da bizim genelgeyle, tüzükle, yönetmelikle bağlamamız mümkün değil. Adli makamı ancak -bağımsız olduğu için- kanunla böyle bir sınırlamaya gidebiliriz ya da bu şartı taahhüt edebiliriz yabancı bir devlete. Bu tümüyle ondan kaynaklanıyor efendim.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Adalet

Tarih :06/04/2016

Saat :

Kayıt:Adalet

Stenograf :

Uzman : ..... Sayfa: 12

Teşekkürler.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Sayın Başkanım, bir cümle ben de ilave edeceğim.

BAŞKAN – Buyurun Bakanım.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Şimdi, burada bağlayıcı olan, esasında, bizim karşı tarafa verdiğimiz sözün bağlayıcılığı. Yoksa mahkemeye doğrudan etkili olan bir şey değil.

Ahmet Bey'in izahı da çok net. Tamamıyla bizim adli yardımlaşma politikalarının belirlenmesiyle alakalı bir konudur. Bu zaruret olan bir şeydir.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Bakanım.

Önergeyi okutuyorum arkadaşlar:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (1/695) esas sayılı Cezai Konularda Uluslararası Adli İşbirliği Kanunu Tasarısı'nın 3'üncü maddesinin sonuna aşağıdaki fıkranın eklenmesini arz ve teklif ederim.

“(7) Merkezî makam bu kanun kapsamında yabancı ülkelerle yapacağı işlemlerde Başbakanlık ve Dışişleri Bakanlığının da görüşünü alır.”

Ismail Faruk Aksu
İstanbul

Gerekçe:

Her ne kadar konu Adalet Bakanlığı görev alanına giren hususlar olsa da, Türkiye'nin dış politikası ve bununla ilgili işlemler çerçevesinde ülkemiz ile yabancı devletler arasındaki ilişkilerde koordinasyonu Dışişleri Bakanlığı sağladığı için Merkezî Makam tarafından öngörülemeyen Türkiye'nin aleyhine durumların önlenmesi için bu konuda da yapılacak işlemlerde Dışişleri Bakanlığının da görüşünün alınması öngörülmektedir. Yine güvenlikle ilgili birimlerin Başbakanlığa bağlı olması sebebiyle Başbakanlığın da görüşünün alınması amaçlanmaktadır.

BAŞKAN – Evet.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Sayın Başkanım, önergeye itirazımız yok esasında.

BAŞKAN – Dönüştürerek metne girmesini arzuluyor musunuz, yoksa oylayayım mı?

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Bizim şöyle bir şeyimiz var, eğer sayın üyemiz müsaade ederse: “Merkezî makam, bu kanun kapsamında yabancı ülkelerle yapacağı işlemlerde gerek gördüğü hâllerde ilgili kamu kurum ve kuruluşlarının görüşünü alabilir.” Yani “gerek gördüğü”nde olsun, “ilgili kamu kurum ve kuruluşların...” Zaten iadeye nihai karar verirken...

BAŞKAN – Zaten devlet yönetiminin künhünde bu yok mu? Yani, özünde var bu.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Yani şu anda biz yapıyoruz.

BAŞKAN – Rasyonel yetki kullanımı, mecbursunuz. Değil mi? Bence özünde gizli bu, tahtında müstetir diyorlar eskiler.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Sayın Başkanım, şu anda kanunda olmasa dahi, şu anda bütün iadeler devletin ilgili kurum ve kuruluşlarıyla yazışılıyor, onların görüşleri fiilen alınıyor şu anda.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Adalet

Tarih :06/04/2016

Saat :

Kayıt:Adalet

Stenograf :

Uzman : ..... Sayfa: 13

BAŞKAN – Devlet olmanın gereği bu.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Uygulama böyle. Burada sayın vekilimizin dediği şeye eğer uygun görürse bu şekliyle biz katılırız.

İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) – Tabii, uygundur. Yani buradan maksat katkı sağlamaktır. Dolayısıyla, zaten böyledir ama bütün kanunlarda da bu hükümler konuluyor, yani yine görüş alınmasıyla ilgili...

BAŞKAN – Konulması doğru değil bana göre. Ama eğer uygun görülüyorsa Komisyon o formülasyon içerisinde dönüştürelim önergeyi. “Gerektiğinde ilgili kamu kurum ve kuruluşlarından –bakanlar dâhil- görüş alabilir.”

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – İsterseniz önergeyi buradan...

BAŞKAN – Oku bakalım Ekrem, dönüşen metni oku.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – “Merkezî makam bu kanun kapsamında yabancı ülkelerle yapacağı işlemlerde gerek duyulan hâllerde ilgili kamu kurum ve kuruluşlarının görüşünü alabilir.”

BAŞKAN – Önergeyi bu dönüşüm yapılarak...

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – Ben de bir söz söyleyebilir miyim?

BAŞKAN – Buyurun efendim, kusura bakmayın. Tabii, tabii, söyleyeceksiniz. Bana göre, gerek yok yani.

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – Tabii ki, zaten bu tip istinabe işlemlerinde Dışişleri Bakanlığı aracı kılınır normalde, yani kılınmak zorunda. Adalet Bakanlığının doğrudan bir yazışma sistemi zaten yok. Yani Dışişleri Bakanlığı zaten bu işin içinde, aktörlerinden bir tanesi. İlerleyen maddelerinden bir tanesinde, yanlış hatırlamıyorsam “İçişleri Bakanlığı ve Dışişleri Bakanlığının görüşü sorulur.” diye de bir şey var.

BAŞKAN – Var.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Var, var.

HAKKI KÖYLÜ (Kastamonu) – O iadede.

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – Maddelerde hatırladığım kadarıyla var. Onu da eğer isterseniz şimdi okuyalım, en azından bir tekrar olmamış olur; bir.

Bu (4)'üncü fıkrayla ilgili şeyimden devam ediyorum. Yani bence, Hocam, mahkeme ona onay versin. Yani Almanya eğer “tape”leri iade koşuluna bağlıyorsa, mahkeme onu bilsin. Evet, ben bu şartlarla kabul ediyorum desin.

HAKKI KÖYLÜ (Kastamonu) – O zaman, mahkeme ona sonunda karar vereceği için, o işlem baştan kalır.

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – Baştan desin, yani Adalet Bakanlığı bu kararı vermesin.

BAŞKAN – Peki.

Önerge yok.

Ömer Bey’in ileri sürdüğü noktada, gerekmesi hâlinde tekririmüzakere yoluyla buraya dönebiliriz, çelişme falan olursa, tasarruf bakımından.

Bir de öbür önerge dönüştürülerek kabul ediliyor mu arkadaşlar? İsmail Bey, ben bunun gerekli olmadığını düşünüyorum. Devlet olmanın temel gereğidir, devletin özünde var olan görevin mutlaka açığa çıkarılmasının zorunlu olmadığını düşünüyorum ve ben kodifikasyonda belirlenen yöntemlerin de -bana göre zait- tekrarlanmasının hukuk devletinin sadeliği

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Adalet

Tarih :06/04/2016

Saat :

Kayıt:Adalet

Stenograf :

Uzman : ..... Sayfa: 14

bakımından da bir fazlalık olacağını düşünüyorum ama takdir sizin. Dönüştürerek ben oylayayım isterseniz.

İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) – Sayın Başkanım, değişiklik yapılması konusunda önergemın arkasındayım ama değiştirilerek şey yapılabilir. Bizim kanun yapma tekniğimizde bunlar var. Yani her ne kadar zatıalınız öyle düşünse de, ben de öyle düşünsem de ama bu böyle bir vakıa. Aksi durumda merkezî makam diyebilir ki, benim hiç kimseden böyle bir şeyi sorma yetkim yok diye bu gücü bu yönde de kullanabilir. Buna aykırı bir şey de yok.

BAŞKAN – Peki efendim.

Ben bu dönüşümle aşağı yukarı... İmzalamanız gerekmiyor.

Hocam, buyurun.

PROF. DR. DURMUŞ TEZCAN – Efendim, bu kanun tasarısı bu alandaki uluslararası sözleşmelere dayalı bir kanun tasarısı. Oysa tüm uluslararası sözleşmelerde ve Avrupa Birliğinin özellikle 2002 tarihli çerçeve kararı da şeyler arasında, bu işi diplomatik yoldan adli yola aktarma yönündedir. Hatta o kadar ki Avrupa Birliğinin çerçeve kararıyla doğrudan çeşitli üye ülkelerin savcılıkları arasında yazışmaya kadar gidecek şekilde bir genişleme göstermektedir. O nedenle şu anki mevcut düzenleme uluslararası sözleşmelerin genel çerçevesine uygun düşmektedir ama -sayın üyeleri kanunda açıkça bir açıklık olmasını istiyorlarsa bir şey diyemem ama- bu işin özelliğinde vardır.

İade konusuna gelince, iade konusunda iki tür sistem var uluslararası ilişkilerde, ya doğrudan adli yol ya da siyasi yol. Bizim ülkemiz öteden beri, mesela Türk Ceza Kanunu'nun 18'inci maddesinde bu işi Bakanlar Kuruluna vermek suretiyle –ki şimdi biraz basitleştiriliyor- teslim konusunda son sözü hükûmete veriyor, yargıya vermiyor. Yargı sadece eylemin siyasi olup olmadığını ya da sırf askerî suç olmadığı gibi konularla ilgili araştırma yapmak durumundadır. Yoksa bir kimsenin teslimi konusunda bir karar verme durumunda değildir. Mesela, Anglosakson sisteminde farklı. Yani bizim sistemimiz bu. O yüzden genel sistem yeterli açıklığı içeriyor ama dediğim gibi, heyetin bir tereddüdü varsa redaksiyon yönünden işlem yapılabilir.

Saygılarımla.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Hocam.

Metni okutuyorum arkadaşlar:

“(7) Merkezî makam bu kanun kapsamında yabancı ülkelerle yapacağı işlemlerde gerek duyulması halinde ilgili kamu kurum ve kuruluşlarının görüşünü alabilir.”

BAŞKAN - “Gerektiğinde” diyoruz İsmailciğim. Duyma, işitme, sağırılık, göz körlüğü falan, hukukta olmaz onlar. Tamam, gerektiğinde diyoruz.

Teşekkür ediyorum.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Önerge doğrultusunda, Ömer Bey'inde ileri sürdüğü ihtirazi kayıt maddesinde zaruret hasıl olması hâlinde tekririmüzakereyle de başvurularak önerge doğrultusunda maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

4'üncü maddeyi okutuyorum:

Adli işbirliği taleplerinin reddi

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Adalet

Tarih :06/04/2016

Saat :

Kayıt:Adalet

Stenograf :

Uzman : ..... Sayfa: 15

MADDE 4- (1) Yabancı devletlerin adli işbirliği talepleri;

- a) Türkiye'nin egemenlik hakları, milli güvenliği, kamu düzeni veya diğer temel çıkarlarının ihlal edilmesi,
- b) Talebe konu filin sırf askeri suç, düşünce suçu, siyasi suç veya siyasi suçla bağlantılı bir suç olması,
- c) Talebe konu kişinin ırkı, etnik kökeni, dini, vatandaşlığı, belli bir sosyal gruba mensubiyeti veya siyasi görüşleri nedeniyle bir soruşturma veya kovuşturmaya maruz bırakılacağına veya cezalandırılacağına ya da işkence veya kötü muameleye maruz kalacağına dair inandırıcı nedenlerin bulunması,
- ç) Talepte bulunan devlette savunma hakkına ilişkin temel güvencelerin bulunmaması, hallerinde reddedilebilir.

BAŞKAN – Hocam, biz anayasacılar olarak bu egemenliği farklı... Bir "imprim" bir güç... Hukuki çerçevesi var ama egemenlik diyoruz, egemenlik hakları çünkü egemenlikte hak olmaz; tamamen statüdür, güçtür, cehennem ateşi gibidir, ona karşı çıkan her şeyi yakar. Yani "egemenlik hakları" terimini kullanıyor musunuz? Ben uluslararası ceza hukuku benim... Neyse karıştırmayayım, ama egemenlik hakkı olmaz; yani egemenlik tam bir güçtür, bir acı kuvvettir, hukuk içerisinde her şeyi yapar. Hele hele devlet de bir hak sahibi. Milletlerarası hukukta olabilir, bu mümkün ama anayasa hukukunda hak değil tamamen baskın otorite var.

Bedia Hanım, buyurun.

BEDİA ÖZGÖKÇE ERTAN (Van) – Sayın Başkan, aslında yazılı önerge vermedik ama 4'üncü maddeyle ilgili gözden kaçtı fakat 11'inci maddeyle ilgili verdik, işte, alt komisyonda da tartıştığımız husus. Bu 4/C'ye "cinsel yönelimi ve cinsel kimliği" ibarelerinin de eklenmesi gerekir aslında aynı içerikli yani burada. Çünkü bu kesimler en fazla ayrımcılığa maruz kalan, işkence ve kötü muameleye maruz kalan kesimler.

BAŞKAN – Burada sözlü olarak dile getiriyorsunuz.

BEDİA ÖZGÖKÇE ERTAN (Van) – Evet, sözlü olarak dile getiriyorum.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ediyorum.

Arkadaşlar, söz yok.

İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Hocam, önergelerdeki işlem şu: Bizim komisyon hukuku geniş müzakereleri sadeleştirme hukukudur, tekniktir. Önergeyi okutuyoruz, gerekçeniz var değil mi orada? Zaten sizin gerekçeniz veciz olur, rasyonel olur ve Komisyondaki... Takdir sizin yani geneli üzerinde konuşabilirsin, geçmedim çünkü önergeye İsmailciğim.

Buyurun, izah edin.

İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) – Ben önergeyle ilgili bir şeyler söyleyecektim.

BAŞKAN – Önergede gerekçeyi dinleyeceğiz, eğer istizah gerekirse...

Buyurun, önergeyi okuyalım.

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (1/695) esas sayılı Cezai Konularda Uluslararası Adli İşbirliği Kanunu Tasarısı'nın 4'üncü maddesinin (1)'inci fıkrasının (a) bendindeki "kamu düzeni" ibaresinden sonra gelmek üzere "ülke ve millet bütünlüğü" ibaresinin, "diğer" ibaresinden sonra gelmek üzere "ekonomik, sosyal ve siyasi" ibaresinin eklenmesini arz ve teklif ederim.

İsmail Faruk Aksu

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Adalet

Tarih :06/04/2016

Saat :

Kayıt:Adalet

Stenograf :

Uzman : ..... Sayfa: 16

İstanbul

Gerekçe:

BAŞKAN – Evet, Bakanım...

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Sayın Başkanım, bu Önerge, belli, iyi niyetle hazırlanmış bir önerge ancak biz buna katılmıyoruz çünkü bu bentte zaten “millî güvenlik” kavramı içerisinde bu var.

İki; “veya diğer temel çıkarlar” dendiğinde onun içinde de bu var.

Üçüncüsü de bu aynı zamanda Ceza İşlerinde Karşılıklı Adli Yardım Avrupa Sözleşmesi'nin 2'nci maddesinin (b) bendinin karşılığıdır. Yani burada sayın vekilimizin endişesini karşılıyor “millî güvenlik” kavramı ve bu madde kapsamı “temel çıkarlar”la da oldukça geniş bir değerlendirme içeriyor.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ediyorum.

Necati Bey, buyurun.

NECATİ YILMAZ (Ankara) – Ben yine, bu “diğer temel çıkarlar” kavramının açıklanması konusunda bir bilgi isteyecektim.

BAŞKAN – Ama bakın -sizin hâkim olduğunuzu bilmiyordum, sadece avukat olduğunuzu...- meslektaşım, hâkimsiniz de, biz geneli üzerindeki müzakereleri, maddenin önerge öncesi müzakerelerini tamamladık. İstisnaen veriyorum, önerge bu.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Sayın Başkanım, izniniz olursa 2'nci maddeyi bir okursam sayın vekilimiz onu daha net görebilir. 2'nci maddenin (b) bendi: “Kendisinden yardım istenilen Taraf, talebin yerine getirilmesinin memleketinin egemenlik, güvenlik, kamu düzeni veya diğer öz çıkarlarına hâlel getirecek nitelikte görüyorsa...” demektedir. Burada da “öz çıkarlar” geçiyor. Yani Türkiye'nin öz çıkarlarını herhâlde ülkeyi yönetenler takdir edecektir.

BAŞKAN – Komisyon tatmin oldu.

Necati Bey'e istisnaen söz veriyorum.

Buyurun üstadım.

NECATİ YILMAZ (Ankara) – Ben sadece açıklama istemiştim, söz istemedim.

BAŞKAN – Tamam, çok sağ olun.

Önergeyi yüksek oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Maddeyi yüksek oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

İzleyen maddeyi okutuyorum:

Usul hükümlerinin uygulanması

MADDE 5- (1) Adli işbirliği talepleri yerine getirilirken, bu Kanunda ve diğer kanunlarda düzenleme bulunmayan hallerde, 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu hükümleri uygulanır.

BAŞKAN - Söz? Yok.

Önerge? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Evet, arkadaşlar, redaksiyon yetkisi içerisinde “düzenleme”yi “hüküm” olarak düzeltiyoruz.

İzleyen maddeyi okutuyorum:

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Adalet

Tarih :06/04/2016

Saat :

Kayıt:Adalet

Stenograf :

Uzman : ..... Sayfa: 17

Bilgi ve belgelerin kullanılması

MADDE 6- (1) Adli işbirliği kapsamında gelen bilgi ve belgeler, gönderen devlet izin vermedikçe, talebe konu olan soruşturma veya kovuşturma ya da infaz işlemleri dışında kullanılamaz.

(2) Aşağıdaki hallerde izin şartı aranmaz:

a) Talebe konu suçun hukuki vasfının değişmesi.

b) Adli işbirliği işleminden sonra ortaya çıkan yeni şüpheli veya sanıkların soruşturma ya da kovuşturmaya dâhil edilmesi.

c) Talebe konu suçla ilgili bilgi ve belgelerin, bu suçla bağlantılı olan hukuk davalarında gerekli olması.

BAŞKAN – Söz? Yok.

Önerge yok.

Maddeyi oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler...

Madde kabul edilmiştir.

HAKKI KÖYLÜ (Kastamonu) – Başkanım, diyorlar ki arkadaşlar: “Yan tarafta da Komisyon var, böyle börekler, çörekler bir süre şeyler var. Biz niye kuru kuruya... Bir çay bile yok.”

BAŞKAN – Arkadaşlar, emredin, yağdıralım derhal. Adalet Komisyonu semere yiyen değil, semere üreten bir Komisyondur.

Hangi komisyon bilmiyorum da...

HAKKI KÖYLÜ (Kastamonu) – İnsan Hakları.

BAŞKAN – İnsan Hakları biraz şiiysel bir komisyon, insan hakları daha hukukun temeli hâline gelmedi, zor, oraya gelinceye kadar...

Maddeyi okutuyorum:

İKİNCİ BÖLÜM

Adli Yardımlaşma

Türk adli mercilerinin talepleri

MADDE 7- (1) Adli merciler, soruşturma veya kovuşturmanın sonuçlandırılması ya da verilen mahkûmiyet kararlarının yerine getirilmesi için ihtiyaç duyulan konularda adli yardımlaşma talebinde bulunabilir. Bu durumda aşağıdaki hükümler uygulanır:

a) Gecikmesinde sakınca bulunan hallerde adli yardımlaşma talebinden önce delillerin korunması amacıyla geçici tedbirlerin alınması istenebilir.

b) Tebligata ilişkin adli yardımlaşma taleplerinde, kısıtlayıcı veya zorlayıcı tedbir uygulanacağına ilişkin ihtarlara yer verilmez.

c) Adli yardımlaşma talebine konu işlemin yerine getirilmesi sırasında hazır bulunma talebinde bulunulabilir.

ç) Adli yardımlaşma talebi kapsamında ilgili devletin iç hukukuna uygun olarak yerine getirdiği işlemler, Türk hukuku bakımından da geçerli sayılır.

(2) Adli mercilerce, yürütülen bir soruşturma veya kovuşturma kapsamında başka bir devletin ceza soruşturması başlatmasına neden olabilecek bilgilerin öğrenilmesi hâlinde, talep olmaksızın bu bilgiler, ilgili devlete iletilmek üzere Merkezi Makama bildirilebilir.

BAŞKAN – Söz? Yok.

Önerge yok.

Oya arz ediyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

İzleyen maddeyi okutuyorum:

Yabancı adli mercilerin talepleri

MADDE 8- (1) Adli yardımlaşma talepleri hakkında aşağıdaki hükümler uygulanır:

a) Talepler, Türk hukukuna uygun olarak yerine getirilir. Özel bir usulün talep edilmesi hâlinde, Türk hukukuna aykırı olmadığı takdirde, talep bu usule uygun olarak yerine getirilebilir.

b) Türk adli mercileri, talepleri kısmen veya tamamen reddedebilir ya da gerek görülen hallerde ek bilgi veya belge isteyebilir.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Adalet

Tarih :06/04/2016

Saat :

Kayıt:Adalet

Stenograf :

Uzman : ..... Sayfa: 18

c) Gecikmesinde sakınca bulunan hallerde, adli yardımlaşma talebi iletilmeden önce delillerin korunması amacıyla geçici tedbirler alınabilir. Geçici tedbirin alındığı tarihten itibaren kırk gün içinde adli yardımlaşma talebinin Merkezi Makama ulaşmaması halinde tedbir, yetkili makam veya merciler tarafından derhal kaldırılır.

ç) Arama veya elkoyma talebinde bulunulması halinde, talebin konusu olan suçun iadeye elverişli bir suç olması gerekir. Talep üzerine elkonulan malvarlığı değerleri ile taşınmaz, hak ve alacaklarla ilgili olarak Türk adli mercileri yılda en az bir defa talep eden devletten tedbirin devamının istenip istenmediğine ilişkin bilgi ister.

d) Tebligata ilişkin adli yardımlaşma talebinde kısıtlayıcı veya zorlayıcı tedbir uygulanacağına ilişkin ihtar bulunması halinde talep reddedilir.

e) Adli yardımlaşma talebine konu işlemin yerine getirilmesi sırasında yabancı adli merciler, Türk adli mercileri önünde hazır bulunma talebinde bulunabilir. Talep, uygun görülmesi halinde yerine getirilir.

f) Kişi hakkında Türk mahkemelerince verilen mahkûmiyet veya beraat hükmü bulunması ya da suçun affa veya zamanaşımına uğramış olması halinde, aynı fiile ilişkin adli yardımlaşma talepleri yerine getirilmeyebilir.

BAŞKAN – Madde üzerinde söz...

Bedia Hanım, buyurun.

BEDİA ÖZGÖKÇE ERTAN (Van) – Sözleşmenin 19'uncu maddesinde iade talebinin reddedilmesi hâlinde gerekçe yazılacağına açıkça yer verilmiş ama bu tasarıda gerekçeden bahsedilmiyor, onun eklenmesi doğru olur kanımca. Yani sözleşmeyle uyumluluk açısından doğru olur gerekçe yazılması.

BAŞKAN – Sayın Bakanım, buyurun.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Sayın Başkan, bu genel hükümlere tabi. Burada hüküm bulunmaması hâlinde, CMK uygulanacağı için zaten kararların gerekçeli olması esastır. Bunlar o çerçevede gerekçeli olacaktır.

BAŞKAN – “Anayasa 141 açıktır.” diyorsun.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Sayın vekilin talebi karşılanıyor yasada.

BAŞKAN – Ömer Bey, buyurun.

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – Başkanım, bir cümle, aslında deminki maddeyle ilgili de.

Şimdi, burada eğer yabancı bir ülke istinabe talebinde bulunduğunda özel bir şeyler istediği hâlde bunun karşılanmasına dönük bir (a) fıkrası var, (a) bendi. Mesela bunu 7'nci maddede düşünebilir miyiz? Yani bizim de mahkemenin özel talepleri olabilir. Oraya da bizim taleplerimiz çerçevesinde -biz de özel bir usul talebinde bulunabiliriz- yani 2 maddenin denkliği açısından bir fıkra koymakta yarar vardır diye düşünüyorum.

BAŞKAN – Bunu arada düşünün, böyle bir zaruret olması hâlinde şey yaparız.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Sayın Başkan, şu anda buna mâni bir hâl yok. Bu bizim değerlendireceğimiz şey. Biz böyle bir talepte bulunduğumuzda bizim talebimizi karşı taraf değerlendirecek. Şimdi, biz bunu değerlendireceğimiz için buraya koyuyoruz, zaten biz de bunları iletiyoruz, onlar kendi hukuklarına göre değerlendirecekler. Yani ona, sayın vekilimin hassasiyetine katılıyorum ama karşılıyor bu.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ediyoruz.

Söz? Yok.

Önerge yok.

Oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

İzleyen maddeyi okutuyorum:

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Adalet

Tarih :06/04/2016

Saat :

Kayıt:Adalet

Stenograf :

Uzman : ..... Sayfa: 19

Görüntülü ve sesli iletişim tekniğiyle adli yardımlaşma

MADDE 9- (1) Adli yardımlaşma talebinin yerine getirilmesinde görüntülü ve sesli iletişim tekniğinin kullanılması istenebilir. Bu işlemler, yerine getiren devletin yetkili makam veya mercilerinin yönetimi altında ve bu devletin hukuku uyarınca yürütülür.

(2) Türk adli mercileri tarafından adli yardımlaşma talebinin görüntülü ve sesli iletişim tekniği kullanılmak suretiyle yerine getirilmesinin istenmesi halinde, milletlerarası anlaşmalarda hüküm bulunması kaydıyla işlem, Türk adli mercilerinin yönetimi altında ve Türk hukuku uyarınca yürütülür.

(3) Yabancı devlet tarafından adli yardımlaşma talebinin görüntülü ve sesli iletişim tekniği kullanılmak suretiyle yerine getirilmesinin istenmesi halinde, milletlerarası anlaşmalarda hüküm bulunması kaydıyla işlem, talep eden devletin adli mercilerinin yönetimi altında ve bu devletin hukuku uyarınca yürütülür. Bu işlem sırasında Türk adli mercileri hazır bulunur ve Türk hukukunun temel ilkelerinin ihlal edilmemesi gözetilir.

BAŞKAN – Söz? Yok.

Önerge yok.

Oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

İzleyen maddeyi okutuyorum:

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

iade

Türkiye'den yabancı devlete iade

MADDE 10- (1) Yabancı ülkede işlenen bir suç nedeniyle hakkında adli merciler tarafından ceza soruşturması veya kovuşturması başlatılan ya da mahkûmiyet kararı verilen bir yabancı, talep üzerine, soruşturma veya kovuşturmanın sonuçlandırılabilmesi ya da hükmedilen cezanın infazı amacıyla talep eden devlete iade edilebilir.

(2) Talep eden devlet hukuku ile Türk hukukuna göre, soruşturma veya kovuşturma aşamasında üst sınırı bir yıl veya daha fazla hürriyeti bağlayıcı cezayı gerektiren suçlardan dolayı iade talebi kabul edilebilir. Kesinleşmiş mahkûmiyet kararları bakımından iade talebinin kabul edilebilmesi için hükmolunan cezanın en az dört ay hürriyeti bağlayıcı ceza olması gerekir. İadesi istenen kişinin birden fazla suçu bulunması halinde, bunlardan bazılarının cezası belirtilen sürelerin altında olsa dahi birlikte iadeye konu edilebilir.

(3) Aynı kişi hakkında birden fazla devlet tarafından iade talebinde bulunulması halinde, suçların ağırlığı ve işlendiği yer, taleplerin geliş sırası, kişinin vatandaşlığı ve yeniden iade edilme ihtimali gibi şartlar dikkate alınarak, iade taleplerinden hangisinin öncelikli olarak işleme alınacağı Merkezi Makam tarafından belirlenir.

(4) İade halinde, kişi ancak iade kararına dayanak teşkil eden suçlardan dolayı yargılanabilir veya mahkûm olduğu ceza infaz edilebilir.

BAŞKAN – Söz...

Ömer Bey, buyurun.

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – Şimdi, Sayın Başkanım, bu (3)'üncü fıkradaki şey, uluslararası sözleşmeler bu konuda nasıldır? Yani merkezî makama iade konusunda üstün bir öncelik veriliyor. Yani suçun ağırlığını mı esas alacağız? Bu biraz keyfiliği getirmez mi sonuçta? (3)'üncü fıkrada diyor ki: "...suçların ağırlığı ve işlendiği yer, taleplerin geliş sırası..." Yani bunların hepsi müphem kavramlar, soyut kavramlar. O zaman Adalet Bakanlığı istediği ülkeye iade edebilir. Bunun bir kıstası olması lazım; ya suçların ağırlığı esas olmalı ya suç tarihi eski olan, zaman aşımı dolma ihtimali vardır mesela.

BAŞKAN – Yani seçenekli kriterler değil, bağlayıcı kriter olsun diyorsunuz.

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – Olsun istiyoruz, evet.

BAŞKAN – Buyurun Bakanım.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Sayın Başkan, izniniz olursa.

Ben bu kanunun özelliklerine ilişkin değerlendirmemi ilk toplantıda yapmıştım. Şimdi, Durmuş Hocam da söyledi. Esasında uluslararası sözleşme

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Adalet

Tarih :06/04/2016

Saat :

Kayıt:Adalet

Stenograf :

Uzman : ..... Sayfa: 20

hükümlerinin bizim uygulayıcılarımız açısından müstakil bir kanun hâlinde bir yerde toplanmasını bu kanun içeriyor. Bunun hepsinin sözleşmede bir karşılığı var. Şu anda, sözleşmenin 17'nci maddesi "Taleplerin Taaddüdü" diye başlıyor: "Birçok Devlet tarafından aynı fiilden veya değişik fiillerden dolayı aynı esnada iade talep edildiği takdirde, kendisinden iade talep edilen Taraf bütün şeraiti ve bilhassa suçların ağırlık nispeti ve ika edildikleri yeri taleplerin müteakıl tarihlerini, istenen şahsın milliyetini ve bilâhare başka bir Devlete iade imkânını nazarı itibara alarak karar verecektir." Esasında sözleşmenin Türkçeleştirilmiş bir hâlidir, şu anda da uygulanıyor. Yani bu bütün ülkelerin değerlendirdiği bir şey. Bizim...

BAŞKAN – "Anayasa'nın 90'ıncı maddesine göre değiştirme imkânımız da yok." diyorsunuz. Çünkü sözleşmeler Komisyonun iradesi...

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Tabii tabii, zaten iç hukukumuzun bir parçası.

BAŞKAN –Evet, tabii, anladım.

Önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (1/695) esas sayılı Cezai Konularda Uluslararası Adli İşbirliği Kanunu Tasarısı'nın 10'uncu maddesinin (4)'üncü fıkrasında "yargılanabilir" kelimesinden önce gelmek üzere "soruşturulabilir" ifadesinin eklenmesini arz ve teklif ederim.

Bedia Özgökçe Ertan
Van

Gerekçe:

Sadece sanık ya da hükümlüler değil şüphelilerin de iade edilebileceği düşünüldüğünde iade edilen kişi ancak iade kararına dayanak teşkil eden suçlardan dolayı soruşturulmalıdır. Alt komisyon toplantısında yargılamanın soruşturmayı da kapsadığı belirtilmiş olsa da yargılamanın soruşturmadan sonra geldiği en temel hukuki bilgilerden biridir.

BAŞKAN – Evet, Bakanım, buyurun.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Efendim, şu andaki TCK 18'in aynen buraya aktarımıdır bu fıkra. O yüzden uygulamada da bir sıkıntı yoktur. Önergeye o nedenle katılmıyoruz.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

"Reddedilmiştir" demiyorum arkadaşlar bakın, dikkat edin. Aslında "reddedilmiştir" demek lazım, benim ibarem o, "Kabul edilmemiştir."

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) – Farkı nedir Başkanım?

BAŞKAN – O çok önemli, farkı var.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

İzleyen maddeyi okutuyorum:

İadenin kabul edilemeyeceği hâller

MADDE 11- (1) Aşağıda sayılan hallerde iade talebi kabul edilmez:

- Uluslararası Ceza Divanına taraf olmanın gerektirdiği yükümlülükler hariç olmak üzere, iadesi talep edilen kişinin Türk vatandaşı olması.
- İadesi talep edilen kişinin ırkı, etnik kökeni, dini, vatandaşlığı, belli bir sosyal gruba mensubiyeti veya siyasi görüşleri nedeniyle bir soruşturma veya kovuşturmayla maruz bırakılacağına veya cezalandırılacağına ya da işkence veya kötü muameleyle maruz kalacağına dair kuvvetli şüphe sebeplerinin bulunması.
- İade talebine esas teşkil eden filin;

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Adalet

Tarih :06/04/2016

Saat :

Kayıt:Adalet

Stenograf :

Uzman : ..... Sayfa: 21

- 1) Düşünce suçu, siyasi suç veya siyasi suçla bağlantılı bir suç niteliğinde olması,
  - 2) Sırf askeri suç niteliğinde olması,
  - 3) Türkiye Devletinin güvenliğine karşı, Türkiye Devletinin veya bir Türk vatandaşının ya da Türk kanunlarına göre kurulmuş bir tüzel kişinin zararına işlenmesi,
  - 4) Türkiye'nin yargılama yetkisine giren bir suç olması,
  - 5) Zamaşımı veya affa uğramış olması.
- ç) İadesi talep edilen kişi hakkında, talebe konu fiil nedeniyle daha önce Türkiye'de beraat veya mahkûmiyet kararı verilmiş olması.
- d) İade talebinin, ölüm cezası veya insan onuru ile bağdaşmayan bir ceza gerektiren suçlara ilişkin olması.
- (2) Birinci fıkranın (c) bendinin (1) numaralı alt bendi kapsamındaki iade talebinin dayanağını teşkil eden fiilin bütün unsurları, özellikle işleniş şekli, suçun işlenişinde kullanılan araçların veya ortaya çıkan sonuçların ağırlığı dikkate alınarak, fiil siyasi suç olarak kabul edilmeyebilir. Soykırım ve insanlığa karşı suçlar, siyasi suç olarak kabul edilmez.
- (3) Birinci fıkranın (d) bendinde, cezanın niteliğine ilişkin bir ret sebebinin varlığı hâlinde, talep eden devlet tarafından, öngörülen cezanın infaz edilmeyeceğine dair yeterli teminat verilmesi hâlinde, iade talebi kabul edilebilir.
- (4) İadesi talep edilen kişinin, talep tarihinde onsekiz yaşını doldurmamış olması, uzun zamandan beri Türkiye'de bulunuyor olması veya evli bulunması gibi kişisel halleri nedeniyle, iadenin kişinin kendisini veya ailesini, fiilin ağırlığı ile orantısız şekilde mağdur edecek olması durumunda iade talebi kabul edilmeyebilir.

BAŞKAN – Söz? Yok.

İki önerge var.

Aynı maddeyle ilgili iki önerge mi?

BEDİA ÖZGÖKÇE ERTAN (Van) – Evet, birisi (b) bendiyle ilgili...

BAŞKAN – Aynı maddeyle ilgili önerge bütünleşik olarak tek olarak verilir, usul, ama birleştirilerek işlem görüyor.

BEDİA ÖZGÖKÇE ERTAN (Van) – Tamam, fark etmez.

BAŞKAN – Önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (1/695) esas sayılı Cezai Konularda Uluslararası Adli İşbirliği Kanunu Tasarısı'nın 11'inci maddesinin (1)'inci fıkrasının (b) bendinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederim.

Bedia Özgökçe Ertan
Van

"b) İadesi talep edilen kişinin ırkı, etnik kökeni, dini, vatandaşlığı, cinsel yönelimi ve cinsiyet kimliği, belli bir sosyal gruba mensubiyeti veya siyasi görüşleri nedeniyle bir soruşturma veya kovuşturmaya maruz bırakılacağına veya cezalandırılacağına ya da işkence veya kötü muameleye maruz kalacağına dair kuvvetli şüphe sebeplerinin bulunması."

Gerekçe:

İran, Rusya, Yemen, Suudi Arabistan, Özbekistan, Hindistan'ın da aralarında yer aldığı 20'yi aşkın ülkede eşcinsellik suç sayılmakta ya da eşcinselliğin ifade edilmesine karşı yasalar bulunmaktadır. Türkiye'nin bu ülkelerdeki kişilerin cinsel yönelimleri nedeniyle cezalandırılmasına aracı olmaması için cinsel yönelim ve cinsiyet kimliğinin de iadenin istisnalarından biri olarak sayılması gerekir.

BAŞKAN – Konu farklı, 1'inci önergeyi bitirelim.

Şimdi, Bedia Hanım, bizim usulümüze göre, tabii, önergenin tartışılması yok, yöntem olarak. Bundan sonraki maddelerde o yöntemi kullanın. Eğer o konuda bir önergeniz varsa madde müzakeresi sırasında farklı düşüncenizi ifade edebilirsiniz, bu cinsel yönelim konusunda ama şimdi geçti, madde müzakeresini bitirdik. Önergeyi sizin gerekçenizle oya

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Adalet

Tarih :06/04/2016

Saat :

Kayıt:Adalet

Stenograf :

Uzman : ..... Sayfa: 22

sunacağım ama ileriki maddelerde belirli bir şey varsa Komisyon değerlendirebilir de. Önerge aşamasından sonra müzakeremiz yok.

Ben 1'inci önergeyi Bakanıma soruyorum.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Sayın Başkanım, bu madde TCK 18'in kanunumuza aktarımından ibaret; 18/(3)'ün buraya aktarımıyla ilgili. Ayrıca sözleşmelere de uygun bir madde. Bizim hukukumuzda savaş suçu diye bir suç yok. Yani şu anda bizim mevcut hukukumuzda...

BAŞKAN – Yani katılmıyorsunuz gerekçeye.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Tabii, cinsel yönelim konusunda da, ilgili önerge gelecek ama biz Hükûmet olarak ona da katılmıyoruz. Yani bizim siyasi tavrımızdır bu, muhafazakâr demokrat bir parti olarak bu konudaki yaklaşımımız çok nettir. Diğer partiler farklı yaklaşabilir, HDP, onlar farklı.

BAŞKAN – Hükûmetin görüşü ortaya çıktı.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Bizim bu konudaki kanaatimiz olumsuz. Onun için önergelere katılamıyoruz.

BAŞKAN – İzleyen maddelerde de benzeri önerge var mı Bedia Hanım?

BEDİA ÖZGÖKÇE ERTAN (Van) – Yok yani 4'üncü maddedeki...

BAŞKAN – Yok, yok, değil. İzleyen maddelerde var mı, görüşe geçimiz maddelerde var mı? Varsa görüşlerinizi o maddede ifade edin.

BEDİA ÖZGÖKÇE ERTAN (Van) – Evet birkaç tane var ama bu konuya ilişkin bir şey söylemek istiyorum.

Şimdi, savaş suçuyla ilgili ben bir açıklama yapmak istiyorum...

BAŞKAN – O değil, ona gelmedim, iki önerge, konu ayrı olduğu için.

BEDİA ÖZGÖKÇE ERTAN (Van) – Tamam, o zaman bu konuyla ilgili açıklama yapayım.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Önergeleri birleştirmedim, konu farklı çünkü.

2'nci önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (1/695) esas sayılı Cezai Konularda Uluslararası Adli İşbirliği Kanunu Tasarısı'nın 11'inci maddesinin (2)'nci fıkrasının sonuna "soykırım" kelimesinden sonra gelmek üzere "savaş suçu" ifadesinin eklenmesini arz ve teklif ederim.

Bedia Özgökçe Ertan
Van

Gerekçe:

Savaş suçlularının korunmaması ve iadesinin önüne geçilmemesi için fıkroda savaş suçunun da insanlığa karşı suçların yanında açıkça belirtilmesi gerekir.

BEDİA ÖZGÖKÇE ERTAN (Van) – Söz istemiştim Sayın Başkan. Karıştı iyice. Şimdi, önceki önergeye ilişkin de söz talebim vardı yani bu 11'in...

BAŞKAN – O maddelerde müzakereyi bitirdik ama ben tatmin olasınız diye, istisnaen, yani benim tavrımı şey edesiniz diye... Önerge müzakeresi diye bir şey yok bizde ama önergede söylenmeyen şeyleri madde müzakeresinde ifade edebilirsiniz.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Adalet

Tarih :06/04/2016

Saat :

Kayıt:Adalet

Stenograf :

Uzman : ..... Sayfa: 23

İstisnaen, buyurun, söz veriyorum.

BEDİA ÖZGÖKÇE ERTAN (Van) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, yani madde metnine “cinsel yönelim” ve “cinsel kimlik” ibarelerinin eklenmemesi durumunda...

BAŞKAN – Onu müzakere ettik, bunu savaş suçu için verdim sözü.

BEDİA ÖZGÖKÇE ERTAN (Van) – Tamam, savaş suçu için de görüşümü belirteyim.

Şimdi, bu kanunda Uluslararası Ceza Mahkemesinin yetkilerinden bahsediliyor. Uluslararası Ceza Mahkemesinin yetkileri içinde “savaş suçları” ve “insanlığa karşı suç” terimleri de ayrı ayrı geçiyor aslında. Yani ikisi farklı şeyler ve ikisinin de olması gerekir madem o yetki var ki Türkiye taraf değil buna ama bu mahkemeye taraf olan devletler açısından da önemli bir kavram. Sözleşmenin içeriğinde geçiyorsa mutlak surette olması gerekir. Yani burada hocamız da görüş bildirebilir.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Efendim, Türkiye taraf değil bu sözleşmeye.

BEDİA ÖZGÖKÇE ERTAN (Van) – Evet, Türkiye taraf değil ama ismi geçiyor ve mahkemenin ismi ve yetki alanı ve baktığı suçlar sebebiyle önemli bir şey.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Taraf olduğu zaman elbette bakacağız ama şu anda Türkiye bu sözleşmeye taraf değil.

BAŞKAN – Peki efendim.

Yönelime öbür maddede söz vereceğim Bedia Hanım.

BEDİA ÖZGÖKÇE ERTAN (Van) – Evet, şimdi, bu cinsel yönelim ve cinsel kimliğin eklenmemesi demek gerçekten yaşam hakkı ihlaline yol açabilecek bir husus. Şimdi, birçok ülkede, 20’yi aşkın ülkede bu konu hem suçtur hem de işkence ve kötü muameleye maruz kalacağı ve açıkça ölümle yüz yüze geleceği açıktır aslında. Sırf bu sebeple iltica eden çok sayıda insan var, hâlihazırda Türkiye’de de çok sayıda sığınmacı var sırf bu sebeple ülkelerinden kaçmış oldukları için. Şimdi, bu şekilde yani Bakanın açıklaması işte, yanlış duymadıysam öyle söyledi, görüşleri açısından...

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Aynen öyle söyledim.

BAŞKAN – “Siyasi felsefemiz bakımından” diyor.

BEDİA ÖZGÖKÇE ERTAN (Van) – “Siyasi felsefe bakımından” diyorsunuz ama...

BAŞKAN – Ben demiyorum, ben yönetiyorum müzakereyi.

BEDİA ÖZGÖKÇE ERTAN (Van) – ...öncelikli hak yaşam hakkıdır ve öncelikli olarak bunun korunması lazım. Yani haklar ve özgürlükler... Siz de şeyi söylüyorsunuz; insan haklarının şiiinsel olduğunu söylüyorsunuz, yani anlıyoruz ki hakikaten insan hakları hukukunu vitrine koymuşsunuz. Yani yaşam hakkı, özgürlükler, haklar önceliklidir aslında. Biz niye yaşıyoruz? İnsanız ve insani değerleri korumak için yaşıyoruz.

Şimdi, sadece bu sebeple, yani Türkiye sadece “cinsel kimliği” ve “cinsel yönelimi” sebebiyle... Buradaki maddede yazmadığı için de mutlaka uygulanmayacaktır, ki Ceza Kanunu’nda yazmadığı için çoğunlukla uygulanmayan hususlar var. Ayrımcılık hususunu düzenleyen maddede de “cinsel yönelim” ve “cinsel kimlik” onca tartışmaya rağmen yer almadı. Buna ilişkin birçok tartışma var, her gün karşılaştığımız nefret cinayetleri var ülkemizde de ne yazık ki böyle. Mutlaka olması gerektiğini düşünüyoruz.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Adalet

Tarih :06/04/2016

Saat :

Kayıt:Adalet

Stenograf :

Uzman : ..... Sayfa: 24

Teşekkürler.

BAŞKAN – Bedia Hanım, bir görüşümü paylaşayım.

Ben şahsen bütün hukuk sisteminin ve bütün sistemlerin insan hakları için kurgulandığını düşünüyorum ve insan hakları için canımı veririm bireysel inançlarım içerisinde ve biz Anayasa'yı hazırlarken de 1'inci madde olarak oy birliğiyle bütün partiler Anayasa'nın 1'inci maddesini insan şeref ve haysiyetinin dokunulmazlığı olarak ele aldık. Ben latife beyanı içerisinde "insan hakları" değil, "İnsan Hakları Komisyonu" dedim. İnsan Hakları Komisyonu, şunun için -bilginize arz edeyim- şöyle: İnsan Hakları Komisyonu yasama komisyonu değil. Aslında yasama organında komisyon norm üretebilir, üretebilmeli, geliştirilebilmeli. Yani İnsan Hakları Komisyonunun üzerinde oturduğu yasama zeminin yetki bakımından bir zaaf içerisinde olduğunu vurgulamak için, yoksa insan hakları... Mümkün mü? Hele hele benim felsefemde ötekileştirme yoktur, o kadar şey ediyorum. Yoksa, Bedia Hanım, aman ha, beni yanlış anlamayın.

Buyurun.

NECATİ YILMAZ (Ankara) – Başkanım, bu istisna hakkında bir de ben istifade etsem iki cümleliğine, mümkün mü acaba? Kapıyı açtınız diyorum, istisnadan ben de istifade edip bir iki cümle söylesem...

BAŞKAN – Efendim, buyurun.

NECATİ YILMAZ (Ankara) – Ben de şöyle söyleyeyim bu konuya ilişkin muhalefet şerhimde buraya mutlaka atıfta bulunacağım için görüşlerimi burada söylemiş olarak muhalefet şerhi yazmak isterdim.

Aynı şekilde yaşam hakkı orta yerde durur ve tehdit altında iken muhafazakârlık veya başka herhangi bir kavramla yaşam hakkından vazgeçilmesini doğru görmediğimi, özellikle hukuk uğraşı içinde hukuk yaratan bu Komisyonun yaşam hakkından muhafazakârlık adına vazgeçme anlamındaki değerlendirmesini asla kabul görmediğini söylüyorum. Devam ediyorum; şimdi bunu mutlaka şerhimde yazacağım, burada da söylemek isterim tutarlı olmak açısından.

Yine, savaş suçlarının her ne adla ve saikle olursa olsun korunmasından yana olmayacağımızı, özellikle ortaya konulan hukukun gelişim aksi bakımından da önemli olduğunu, her iki meseleye ilişkin verilen önergeyi desteklediğimi ben belirtmek istiyorum.

BAŞKAN – Bakanım, yumuşak müzakere olmasına rağmen bazen böyle oluyor.

Herhâlde beyanda bulunacaksınız.

Buyurun Bakanım.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Sayın Başkanım, yaşam hakkı kutsal bir hak ve hem Anayasa'mızın hem de bütün mevzuatımızın koruduğu bir haktır. Şu anda yaşam hakkına dönük her türlü müdahale bizim hukukumuzda zaten suçtur, cezaları vardır. Bunlarla ilgili, buraya bu ifade girmeyince yaşam hakları... Yani biri gelecek, darbedecek veya biri gelecek öldürecek veya biri başka tür hakaret edecek, bunların hepsi zaten bizim hukukumuz içerisinde ayrı ayrı suç olarak tanzim edilmiştir. Böyle bir suç işlendiği zaman suçun muhatabının cinsiyetine, kimliğine, başka özelliklerine hiç bakılmaz; suçun unsuru oluştuysa ceza tatbik edilmiş olur. Buradaki konu çok farklı, eğer bir gün HDP Türkiye'de hükümet olursa veya CHP hükümet olursa, o zaman, çoğunlukları olduğu için pekâlâ "cinsel yönelim"i hukuka

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Adalet

Tarih :06/04/2016

Saat :

Kayıt:Adalet

Stenograf :

Uzman : ..... Sayfa: 25

koyabilirler. Onlar bunu yapabilir. O zaman bizim söyleyecek sözümüz olmaz. Bu, bizim partimizin programı gereği, bizim milletimize taahhütlerimiz gereği bizim durduğumuz bir yerdir. Yoksa farklı bir şekilde bunun değerlendirilmesini ben kesinlikle istemem.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Yılmaz Bey, buyurun.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Buradaki tereddüt aslında (d) fıkrasıyla ortadan kalkıyor; iadesi talep edilen kişinin, önergede bahsedildiği gibi eğer cinsel yöneliminden dolayı cezalandırılacağına ilişkin bir şüphe varsa bu, zaten (d) fıkrası kapsamına girer, insan onuruyla bağdaşmayan bir ceza gerektirdiği için yine iade kabul edilmeyebilir.

BAŞKAN – Buyurun Ali Bey.

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) – Sayın Başkanım, yani hem Yılmaz Bey'in söylediği kısım hem de 1(b)'de de -eğer az önce söylenen işkence ve kötü muameleyle tabi tutulacaksa bu tercihi nedeniyle, iade edilmez- var aynı konu. Dolayısıyla, yani mevzuat zaten karşılıyor, açık açık yazmamızı gerektirir çok sebep yok. Yazmaya başlarsak daha onlarca yeni konu gelişir.

BAŞKAN – Peki,, teşekkür ediyorum.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Diğer maddeyi okutuyorum:

İade ve sınır dışı ilişkisi

MADDE 12- (1) Yabancı, iade sürecinde Merkezi Makamın görüşü alınmadan sınır dışı edilemez.

(2) Yabancı, Merkezi Makamın görüşü alınmadan iade talebi reddedilen devlete sınır dışı edilemez.

BAŞKAN – Söz isteyen de yok, önerge de yok.

Oya arz: Kabul... Ret... Madde kabul.

İzleyen maddeyi okutuyorum:

Merkezi Makamın incelemesi

MADDE 13- (1) Merkezi Makam, iade taleplerini inceleyerek, lüzum görmesi hâlinde ek bilgi ve belge talebinde bulunabilir ve gerekli şartları taşımayan talepleri reddeder.

(2) Gerekli şartları taşıyan talepler, yetkili ağır ceza mahkemesi nezdindeki Cumhuriyet başsavcılığına iletilir.

BAŞKAN – “İletilir” var mı Ekrem Bey? İletilir mi, bildirilir mi? Gönderilir, bildirilir benim bildiğim. Bu iletişimin ürettiği... Tabii, takdire...

Söz yok.

Önerge yok.

“Düzeltilim yetkisi içerisinde uygun bulunursa gönderilir.” diyelim. Doğru mu Ömer Bey?

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – Doğru.

BAŞKAN – Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Diğer maddeyi okutuyorum:

Geçici tutuklama

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Adalet

Tarih :06/04/2016

Saat :

Kayıt:Adalet

Stenograf :

Uzman : ..... Sayfa: 26

Geçici tutuklama

MADDE 14- (1) İade talebine konu olabilecek bir suçun işlendiğinin kabulü için kuvvetli şüphe bulunması hâlinde, iade talebinin Merkezi Makama ulaşmasından önce, Türkiye'nin taraf olduğu milletlerarası antlaşma hükümleri veya mütekabiliyet ilkesi çerçevesinde, ilgili devletin talebi ve Merkezi Makamın uygun bulması üzerine kişi geçici olarak tutuklanabilir.

(2) İade talebine konu olabilecek ve 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 12 nci maddesinin üçüncü fıkrası (a) bendi kapsamına giren bir suç işlediği yönünde kuvvetli şüphe bulunan kişi, ilgili devletin talebi aranmaksızın geçici olarak tutuklanabilir.

(3) İlgili devletin geçici tutuklama talebi, Merkezi Makam tarafından iade amacıyla yakalanması ve Cumhuriyet başsavcılığına sevki için İçişleri Bakanlığına gönderilir. Yakalanan kişi, geçici tutuklama hususunda karar vermek üzere en geç yirmi dört saat içinde sulh ceza hâkimi önüne çıkarılır. Sulh ceza hakimi geçici tutuklanması talep edilen kişiye, rızaya dayalı iade imkanı ile bunun hukuki sonuçları hakkında bilgi verdikten sonra talep hakkında karar verir.

(4) Geçici tutuklama süresi ilgili milletlerarası antlaşma hükümlerine göre belirlenir. Mütekabiliyet ilkesi çerçevesinde kişi, en fazla kırk gün geçici tutuklu kalabilir.

(5) Geçici tutuklama yerine kişinin kaçmasına engel olacak şekilde Ceza Muhakemesi Kanununun 109 uncu maddesi uyarınca adli kontrol kararı verilebilir.

İlgili devlet tarafından dördüncü fıkrada belirtilen süre içinde iade evrakının iletilmemesi halinde geçici tutuklama veya adli kontrol kararı kaldırılır. Bu durum, iade talebinin alınmasından sonra iade amacıyla koruma tedbirleri uygulanmasına engel teşkil etmez.

BAŞKAN – Söz yok.

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – Var var.

BAŞKAN – Ömer Bey, buyurun.

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – Şimdi Sayın Başkanım, bizim hukukumuzda tutukluluk süreleri otuzar günlük incelemeye tabidir. Şimdi burada kırk günlük bir süre konmuş. Uygulamada bu, “kırk gün süreyle buna itiraz edilemeyecek” gibi bir algı oluşturabilir. Bir itiraz makamı tam olarak ortaya konmamış.

Bir de, yani öbür maddelerde bir şeyler var ama ben bu açıdan, yani kırk gün en nihai süre...

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) – Azami süre kırk gün.

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – Azami süre. Yani şimdi uygulamada şöyle bir şey olacaktır: Bizim iç hukukumuzda otuzar günlük sürelerle tabi tutukluluk hâlinin incelenmesi.

BAŞKAN – Niye değiştiriyor ki otuz gün olsun yine. Niye değiştiriyor ki, niye artırıyor?

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – Niye kırk gün oluyor, onun bir mesnedi var mı?

BAŞKAN - Sözleşmede kırk.

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – İşte, onu buraya işleyebilmeliyiz diye düşünüyorum uygulamada bir şey çıkmaması açısından.

Şimdi, çoğu hâkim, ya bu kanunda şey yazmıyor diyor. Ha, gerçi sanıyorum 5'inci madde de mi atıf vardı CMK hüküm bulunmayan hallerde esas alınacak ama...

HAKKI KÖYLÜ (Kastamonu) – Kanuni bir şey.

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – Yani bu sözleşmede böyle bir hüküm mü var? Bunu bir öğrenmek istiyorum.

BAŞKAN – Var var, sözleşmenin 16'nın 4'ü Ömer Bey.

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – Onu bir öğrenmek istiyorum.

BAŞKAN – “Muvakkat tevkif” diye 16'nın 4'ü.

Okuyun, Ömer Bey dinlesin:

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Adalet

Tarih :06/04/2016

Saat :

Kayıt:Adalet

Stenograf :

Uzman : ..... Sayfa: 27

Muvakkat tevkif

Madde 16: 4. Muvakkat tevkif, tevkifi takip eden 18 günlük müddet zarfında talep edilen tarafa iade talebinin ve 12 nci maddede mezkûr belgelerin tevdi edilmemesi hâlinde sona erer; muvakkat tevkif hiçbir suretle tevkiften sonra 40 günü tecavüz edemez. Bununla beraber, muvakkaten serbest bırakma her vakit mümkündür; ancak talep edilen taraf, istenen şahsın kaçmasına mâni olmak için lüzumlu addettiği tedbirleri alacaktır.

BAŞKAN – Problem var mı Bakanım?

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Bir problem yok. Zaten sözleşme hükmü de çok açık, Süha Bey'in dediğini karşılıyor. Ayrıca CMK'ya atıf olduğu için hüküm bulunmayan hâlde otuz gün içerisinde gözden geçirmeyi zaten gene yapacaktır yani. Yani herhangi bir şey yok. 16'da var, 16 da buna mani değil her an şey yapabilir. O, sadece üst sınır koyuyor.

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – Geçici tutuklamayla ilgili olduğu için.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Bir yasaklama koyuyor "Geçici tutuklama için kırk günden fazla yapamazsın." diye bir yasak getiriyor esasında.

BAŞKAN – Peki.

Önerge yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler...
Madde kabul edildi.

Diğer maddeyi okutuyorum:

Görev ve yetki

MADDE 15- (1) İade talebi hakkında karar vermeye, kişinin bulunduğu yer ağır ceza mahkemesi yetkilidir. Kişinin bulunduğu yer belli değilse, Ankara ağır ceza mahkemesi yetkilidir.

(2) Cumhuriyet başsavcılığı, iade talebine ilişkin karar vermek üzere ağır ceza mahkemesinden talepte bulunur.

BAŞKAN – Söz talebi yok.

Önerge yok.

Oya arz: Kabul... Ret... Kabul edilmiştir madde.

Buyurun izleyen madde:

İade amacıyla koruma tedbirlerinin uygulanması

MADDE 16- (1) Ağır ceza mahkemesi iade sürecinin her aşamasında iadesi talep edilen kişi hakkında Ceza Muhakemesi Kanunu hükümleri uyarınca koruma tedbirlerine karar verebilir.

(2) İade sürecinde kişinin tutuklanması durumunda teslimeye kadar geçen süre içindeki tutukluluk durumu, ağır ceza mahkemesince en geç otuz günlük sürelerle incelenir.

(3) Ağır ceza mahkemesinin iade talebinin kabulüne ilişkin kararının kesinleşmesinden itibaren bir yıl içinde 19 uncu maddeye göre iade kararı verilmemesi halinde kişi hakkındaki koruma tedbirleri kaldırılır.

(4) Toplam tutukluluk süresi, kişinin iade talebine konu suçtan dolayı alabileceği veya mahkûm olduğu cezanın infaz süresini geçemez.

BAŞKAN - Söz talebi yok.

Önerge yok.

Oya arz ediyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Buyurun izleyen madde:

Rızaya dayalı iade usulü

MADDE 17- (1) Kişi, iadeye rıza göstermesi halinde normal iade usulü uygulanmadan talep eden devlete iade edilebilir.

(2) Ağır ceza mahkemesince kişiye, Ceza Muhakemesi Kanununda belirtilen haklarıyla birlikte rızaya dayalı iadenin mahiyeti ve hukuki sonuçları anlatılır. Kişiye rızaya dayalı iade usulünü kabul edip etmediği sorulur.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Adalet

Tarih :06/04/2016

Saat :

Kayıt:Adalet

Stenograf :

Uzman : ..... Sayfa: 28

(3) Mahkeme, kişinin rızaya dayalı iade usulünü kabul etmesi üzerine bu Kanun ve Türkiye'nin taraf olduğu milletlerarası antlaşma hükümlerine göre iade talebinin kabul edilebilir olup olmadığına karar verir. Bu karara karşı itiraz yoluna başvurulabilir. Kararın kesinleşmesi halinde iade evrakı Merkezi Makama iletilir.

(4) Rızaya dayalı iade usulü uygulanarak verilen iade kararının yerine getirilmesi, Merkezi Makamın onayına bağlıdır.

BAŞKAN – Söz yok.

Önerge var.

Önerge öncesi Bedia Hanım, bu maddede özel konuşma istiyorsanız...

BEDİA ÖZGÖKÇE ERTAN (Van) – Önerge açık aslında, ihtiyaç duyulursa konuşurum.

BAŞKAN – Tamam o zaman, önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (1/695) esas sayılı Cezaî Konularda Uluslararası Adli İşbirliği Kanunu Tasarısı'nın 17. Maddesinin 2. ve 3. fıkraları arasına aşağıdaki fıkranın eklenmesini, diğer maddelerin bu fıkradan sonra sıralanmasını arz ve teklif ederim.

Bedia Özgökçe Ertan
Van

3) İadesi talep edilen kişiye, ihtiyaç duyduğu takdirde avukat ve tercüman atanır.

Gerekçe:

Yabancı kişiye ihtiyaç duyulduğunda avukat ve tercüman ayarlanması konusunda bir düzenleme CMK'da yer alsa da bütün mahkemelerde yaygın bir hâle gelmesi için bu uygulamanın bu bölümde de detaylıca belirtilmesi gerekir. 22 Martta imzaladığımız Suçluların İadesine Dair Avrupa Sözleşmesi'ne ek 3 no.lu Protokol'ü ileride onaylayacağımız düşünülürse bu noktaların tekrar değerlendirilip ileride oluşabilecek çelişkileri önlemek adına protokole tam uyum sağlanmalıdır.

BAŞKAN – Bakanlık, Bakanım...

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Efendim, şu anda CMK'da buna ilişkin yeterli hükümler var. Uygulamada en çok riayet edilen konulardan bir tanesi hem tercüman hem avukat konusudur.

Katılmıyoruz.

BAŞKAN – Peki.

Önergeyi oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

İzleyen maddeyi okutuyorum:

İade yargılaması

MADDE 18- (1) Kişinin rızaya dayalı iade usulünü kabul etmemesi halinde mahkeme, iade şartlarını bu Kanun ve Türkiye'nin taraf olduğu milletlerarası antlaşma hükümlerine göre inceleyerek iade talebinin kabul edilebilir olup olmadığına karar verir.

(2) Talep eden devlet tarafından iletilen belgelerin yeterli görülmemesi hâlinde mahkeme, uygun bir süre içinde ek bilgi ve belgelerin gönderilmesini isteyebilir.

(3) İade yargılamasında katılma talebinde bulunulamaz.

(4) Mahkemenin kararına karşı temyiz yoluna başvurulabilir. Yargıtay bu başvuruları üç ay içinde sonuçlandırır. Kararın kesinleşmesi halinde iade evrakı karar ile birlikte Merkezi Makama iletilir.

BAŞKAN – Söz yok.

Önerge yok.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Adalet

Tarih :06/04/2016

Saat :

Kayıt:Adalet

Stenograf :

Uzman : ..... Sayfa: 29

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler...
Madde kabul edilmiştir.

İzleyen maddeyi okutuyorum:

İade kararı

MADDE 19- (1) Ağır ceza mahkemesince iade talebinin kabul edilebilir olduğuna karar verilmesi halinde, bu kararın yerine getirilmesi, Dışişleri ve İçişleri bakanlıklarının görüşü alınarak Adalet Bakanının teklifi ve Başbakanın onayına bağlıdır.

(2) Merkezi Makam iade talebinin kabul veya ret edildiğini, talep eden devlete ve iadesi talep edilen kişiye bildirir.

BAŞKAN – Önerge var, okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (1/695) esas sayılı Cezaî Konularda Uluslararası Adli İşbirliği Kanunu Tasarısı'nın 19. Maddesinin birinci fıkrasının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederim.

Bedia Özgökçe Ertan
Van

“(1) Ağır ceza mahkemesince iade talebinin kabul edilebilir olduğuna karar verilmesi halinde, bu kararın yerine getirilmesi, Dışişleri ve İçişleri bakanlıklarının görüşü alınarak Adalet Bakanının teklifi ve Bakanlar Kurulu'nun onayına bağlıdır.

Gerekçe:

Tasarının 19. Maddesinde iade kararının yerine getirilmesi Başbakanın kararına bağlı hâle getirilmiştir. Eskiden Bakanlar Kurulunun yetkisi kapsamında olan iade kararının tek kişiye bağlanması, demokrasideki çoğulculuk ilkesi açısından uygulamayı geriye götürmektedir.

BAŞKAN – Önergeyi oya arz ediyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler...
Madde kabul edilmiştir.

İzleyen maddeyi okutuyorum:

Teslim

MADDE 20- (1) İadesine karar verilen kişinin teslim işlemleri, ilgili bakanlıklarla işbirliği halinde yürütülür.

(2) İadesine karar verilen kişinin talep eden devlet makamları ile kararlaştırılan tarihte haklı bir neden olmaksızın teslim alınmaması halinde, bu tarihten itibaren otuz gün sonra mahkemece kişi hakkında verilen koruma tedbirleri kaldırılır.

(3) İadesine karar verilen kişi hakkında, başka bir suç nedeniyle Türkiye'de ceza soruşturması veya kovuşturması ya da infazı gerekli bir hapis cezası bulunması veya kişinin seyahat edebilecek durumda olmaması halinde, Merkezi Makam tarafından teslimin ertelenmesine karar verilebilir. Bu karar, kişiye ve talep eden devlete bildirilir.

(4) İade talebine konu suç bakımından ispat aracı olarak yararlı görülen veya suçun işlenmesiyle elde edilen ve kişi yakalandığında üzerinde ele geçen ya da daha sonra ortaya çıkan eşya, talep eden devlete teslim edilebilir. İadesi talep edilen kişinin ölümü, kaçması veya benzer sebeplerle iade hakkında bir karar verilememesi halinde de eşyanın teslimi gerçekleştirilebilir.

(5) Türkiye'de yürütülmekte olan bir soruşturma veya kovuşturma bakımından zorunlu olduğu takdirde eşyanın teslimi ertelenebilir.

(6) İyiniyetli üçüncü kişilere ait eşyanın teslim talepleri yerine getirilmez.

BAŞKAN – Söz yok da Sayın Bakanım, bürokratlardan şey ediyorum ya. İyi niyetli maliki niye koruyamıyoruz burada ben onu bilemiyorum tabii, ceza hukuku bakımından? Hocam, iyi niyetli üçüncü kişiye teslimi reddeden cezai rasyo nedir Hocam?

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Adalet

Tarih :06/04/2016

Saat :

Kayıt:Adalet

Stenograf :

Uzman : ..... Sayfa: 30

HAKKI KÖYLÜ (Kastamonu) – Bizim hukukumuzda var zaten, koruyor.
BAŞKAN – Ona teslim etmiyor, elinde şey ediyor, tamam tamam, yani teslim edilmeyen üçüncü kişi değil, ilgili devlet. Tamam anlaşıldı. Öyle de anlaşılabilir.

Önerge yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler...
Madde kabul edilmiştir.

İzleyen maddeyi okutuyorum:

Transit geçiş kararı

MADDE 21- (1) Türk hukuku açısından iade koşullarının bulunması halinde, bir devlet tarafından başka bir devlete iadesine karar verilen kişinin Türkiye'den transit geçişine izin verilebilir.

(2) Transit geçiş talebi, Merkezi Makam tarafından değerlendirilir ve verilen karar, talep eden devletin yetkili makamına bildirilir.

(3) Transit geçişin yirmi dört saatten fazla sürmesi ve bu nedenle kişinin hürriyetinin kısıtlanması ihtiyacının ortaya çıkması durumunda, sulh ceza hâkimince transit geçişin sağlanması amacıyla yedi günü geçmemek üzere geçici tutuklama kararı verilebilir.

(4) Transit geçiş talebinin reddini gerektiren nedenlerin ortaya çıkması veya kişinin transit geçiş sırasında resen soruşturma yapılmasını gerektirecek bir suç işlemesi halinde transit geçiş durdurulabilir.

(5) Bir devletten başka bir devlete gerçekleştirilecek hükümlü nakilleri ile ilgili olarak Türkiye üzerinden yapılacak transit geçişler hakkında da bu madde hükümleri uygulanır.

BAŞKAN – Söz yok.

Önerge yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler...
Madde kabul edilmiştir.

İzleyen maddeyi okutuyorum:

Türkiye'nin iade talepleri ve şartları

MADDE 22- (1) Soruşturma veya kovuşturmanın sonuçlandırılabilmesi ya da verilen mahkûmiyet kararlarının infazı amacıyla yabancı bir ülkede bulunan ve hakkında yakalama emri veya tutuklama kararı verilen kişinin Türkiye'ye iadesi, adli merciler tarafından istenebilir.

(2) Üst sınırı bir yıl veya daha fazla hapis cezasını gerektiren bir suçtan dolayı kişinin iadesi talep edilebilir. Kesinleşmiş mahkûmiyet kararları bakımından iade talebinde bulunulabilmesi için hükümlenen hapis cezasının en az dört ay olması gerekir. İadesi istenen kişinin birden fazla suçu bulunması halinde, bunlardan bazılarının cezası belirtilen sürelerin altında olsa dahi birlikte iadeye konu edilebilir.

(3) Merkezi Makam tarafından uygun görülmesi halinde talep, yabancı devlete iletilir. Ancak, aşağıdaki durumlarda Merkezi Makam iade talebini yabancı devlete iletmeyen reddedebilir:

a) Talebin, iade için gerekli şartları taşıması.

b) Ceza infaz kurumlarında geçirilecek süre dikkate alındığında, iade yoluna başvurulmasının kişi yararı ve kamu yararı arasında açık bir orantısızlığa sebep olması.

c) Türkiye'nin milli güvenliğinin veya uluslararası ilişkilerinin zarar görme ihtimalinin bulunması.

(4) Türkiye'ye iadesine karar verilen kişinin üçüncü ülkelerden transit geçişi ve teslim konusunda, uygun olduğu ölçüde 20 nci ve 21 inci maddelerde yer alan hükümler uygulanır.

BAŞKAN – Söz...

Bedia Hanım, buyursunlar.

BEDİA ÖZGÖKÇE ERTAN (Van) – Türkiye'nin iade talebine ilişkin maddedir bu. Sadece merak ediyorum yani Türkiye'nin... Şimdi, 22'nci madde Sayın Bakan, Türkiye'nin iade talebine ilişkin. Burada iade istediği kişiyle ilgili "millî güvenliğinin veya uluslararası ilişkilerin zarar görme ihtimalinin bulunması" ne demektir tam olarak?

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Adalet

Tarih :06/04/2016

Saat :

Kayıt:Adalet

Stenograf :

Uzman : ..... Sayfa: 31

ADALET BAKANİ BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Türkiye'ye ait iade konularında ülkenin millî güvenliği ve uluslararası ilişkilerinin zarar görme ihtimali varsa buna göre iade talepleri ve şartlarını değerlendirecektir. Bu, başkaları da aynı, mesela, sözleşmede başka ülkelerde kendi ülkeleri için aynı şeyi koyuyor. Yani bu, sözleşmeden aktarım, maddesini de söyledim. Yani dolayısıyla, bu, bizim doğal bir hakkımız, bunu gözeteceğiz. Yani burada bir yanlışlık yok.

BEDİA ÖZGÖKÇE ERTAN (Van) – Zaten istemeyebilir, hani, Türkiye'nin iadesini istediği kişi hani, zorunlu bir durum var da... Böyle bir durumda biz iade istemeyecek miyiz anlamında, nasıl?

HAKKI KÖYLÜ (Kastamonu) – Böyle bir sorun varsa Türkiye iade istemeyecek.

BEDİA ÖZGÖKÇE ERTAN (Van) – O zaman hiç o şeye dâhil...

ADALET BAKANİ BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – İzniniz olursa bürokrat arkadaşlar bu konuda bir bilgi versinler.

BAŞKAN – Buyurun.

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ EKREM ÇETİNTÜRK – Bir kere bu maddenin amacı daha çok yani adli merciler bir kişinin iadesini istediği hâlde yani çok istisna yani şimdiye kadar hiç uygulaması olmayan ama olabilecek... Ancak siyasi iradenin Türkiye'ye gelmesi hâlinde birtakım olumsuz sonuçlara yol açabilecek kişilerin iadesini engellemesine yönelik bir maddedir. Başka ülke düzenlemelerinde de var. Örneğin, Avusturya Adli Yardımlaşma Kanunu'nun 68'inci maddesinde de benzer bir düzenleme var, dördüncü fıkrada.

BAŞKAN – Peki, egemenlik yetkisinin yansıması, ister istemez...

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ EKREM ÇETİNTÜRK – Arz ederim efendim.

ADALET BAKANİ BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Tamam Sayın Başkanım. Şu anda da uygulanan bir kural.

BAŞKAN – Egemenlik haklarının yansıması.

Buyurun.

NECATİ YILMAZ (Ankara) – Egemenlik haklarının yansıması diye tarif ettiniz, ben de oradan şunu anladım: Burada Türkiye'nin iade talebinde bulunduğu kişinin Türkiye'ye getirilmesinin Türkiye'de yaratacağı birtakım iç sorunlardan veyahut da uluslararası sorunlardan bahsediyor galiba.

BAŞKAN – Emsal öyle diyor, evet.

NECATİ YILMAZ (Ankara) – Bürokratlarımızla ilgili gördüğümüz. Ve dolayısıyla da bu kişinin Türkiye'ye iadesinin talep edilmesinden vazgeçilmesinden bahsolunuyor değil mi? Ben öyle anlıyorum burayı, doğru mu?

BAŞKAN – Bilemiyorum, benim ihtisas alanımın dışında. Cezacı burada.

HAKKI KÖYLÜ (Kastamonu) – Doğru yani öyle, iadesi istenmeyebilir.

NECATİ YILMAZ (Ankara) – Öyle mi? Yani demek ki özetle şu oluyor: Bizim iade talep edeceğimiz mesele tam da egemenlik hakkımızdan neşet eden bir durum ve Türkiye'nin yargılama yetkisinin olduğu bir durumdan bahsediyoruz. Dolayısıyla, yargının önüne getirilmesi gereken bir kişinin getirilmesinden biz yargı kararıyla değil, idarenin kararıyla vazgeçiyoruz anlamına gelir. Böyle bir hakkımız yok ki bizim.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Adalet

Tarih :06/04/2016

Saat :

Kayıt:Adalet

Stenograf :

Uzman : ..... Sayfa: 32

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Millî güvenlik ve ülke yararları...

NECATİ YILMAZ (Ankara) – Hiçbir şekilde yargının önünden kimseyi kaçıramazsınız, hiç kimseyi kaçıramazsınız.

BAŞKAN – Noktayı nazardır bu.

NECATİ YILMAZ (Ankara) – Yargı hakkımız varsa, yargı o kişiyi Türkiye'ye getirip yargılayacaksa, bu hakkından siyasi iradenin, otoritenin tasarrufuyla vazgeçemezsiniz. Özeti budur. O nedenle, bunu Hocamdan dinlemek isterim. Biz böyle anlıyoruz bu konuyu.

BAŞKAN – Hocam buyurun.

PROF. DR. DURMUŞ TEZCAN – Şunu arz edeyim: Bakın, iade tek çözüm yolu değil. Kovuşturmaların aktarılması, ceza ilamlarının milletlerarası değeri, hükümlü nakli gibi birçok adli yardımlaşma türleri var. Eğer Hükûmet, böyle bir düşünceye varıyorsa böyle bir durumda pekâlâ kovuşturmanın aktarılması yoluyla o ülkede yargılanmasını da talep edebilir, bunu engelleyen durum yok. Biz geçmişte yaşadık böyle olayları. Yani o nedenle bu cezasız kalmaz.

Geçmişte yaşadığımız şöyle bir olay vardı: Sandık davası diye bir dava. Türkiye doğrudan iadesini istemişti aslında başlangıçta fakat Almanya siyasi suç gibi kabul ediyordu ve Türkiye'de de sıkıntı olabilecekti. Bunun üzerine Türkiye dedi ki: "Biz size kovuşturmayı aktaralım siz yapın. Ama bu adam cezasız kalmasın." Zaten sistem, yani bu uluslararası iş birliği böylece sağlanmaya çalışılıyor. Meşhur Grotius'un bir deyişi var.

BAŞKAN – Hugo Grotius'un.

PROF. DR. DURMUŞ TEZCAN – Evet, Hugo Grotius'un, daha 21 yaşındayken bütün o zamanın hükümdarlarına danışmanlık yapan. "Hiçbir suç cezasız kalmamalı, hiçbir suç işleyen de birden fazla cezaya uğramamalı." Yani çifte cezalandırmanın yasaklanması da buradan kaynaklanır. Dolayısıyla, eğer bir şey varsa -dediğim gibi- diğer yollarla bunu çözmek mümkündür. O nedenle yani sayın konuşmacının endişelerini giderecek mekanizma var diye düşünüyorum.

BAŞKAN – Non bis in idem.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Bir örnek daha var, isterseniz onu dinleyelim. Ahmet Bey'e söz verebilirsek.

ADALET BAKANLIĞI ULUSLARARASI HUKUK VE DIŞ İLİŞKİLER GENEL MÜDÜR YARDIMCISI AHMET BAŞARAN – Sayın Başkanım, Sayın Bakanım, çok teşekkür ederim.

Şimdi, bu maddeyi Türk Ceza Kanunu 13'üncü maddesiyle bağlantılı evrensel suçlarla birlikte düşünmek lazım. Dünyada şu anda birçok ülkeden bize yansıyan kırmızı bültenler var. Bunların bir kısmı eski devlet başkanı bir kısmı eski bakanlar vesaire. Dolayısıyla, bazı iade taleplerinin siyasi yönü oluyor yani bunun olmaması mümkün değil, Sudan Devlet Başkanı hakkında kırmızı bülten var, Tunus eski Devlet Başkanı hakkında kırmızı bülten var gibi. Yani bunları örnek kabul edelim çünkü bunlar var. Bu konuya ilişkin en basit örneği şöyle verebilirim: Belçika'da bir mahkeme, Amerikan Başkanını yargılamaya kalktı; Belçika, kanununu değiştirdi bu yüzden. Bizim açımızdan da, biz kanunumuzu değiştirmek istemiyoruz, kanunumuz olduğu yerde dursun ama böyle çok ekstrem bir şey olduğu vakit de... Şüphesiz bu, devletin uluslararası ilişkilerini ilgilendiriyor yani bu, sadece bir hükûmet meselesi değil, bu, devlet meselesi, buna müdahale etme imkânlarının da olması

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Adalet

Tarih :06/04/2016

Saat :

Kayıt:Adalet

Stenograf :

Uzman : ..... Sayfa: 33

gerekir. Çok istisnai bir şey bu, çok özel, günlük olarak da ben bunun kullanıldığını hiç görmedim; ancak, Avrupa ülkelerinin birçoğunda da, yani Avusturya'yı örnek verdik, buna benzer supap mekanizmalarını hep koyarlar çünkü mahkemeler bağımsızdır, herhangi bir suç duyurusu üzerine yabancı bir devlet başkanı hakkında da işlem yapma ihtiyacı hissedebilir ancak bunu uluslararası alana yansıtıp yansıtmamak, devleti etkileyeceği için de merkezî makam ve dolayısıyla siyasi iradenin buna müdahale etme imkânının olması gerekiyor.

Teşekkür ediyorum.

PROF. DR. DURMUŞ TEZCAN – Pardon çok uzatmak istemiyorum ama o konuda bir ilave yapmak isteyeceğim, o da şu: Belçika'nın bu evrensel yetkiyi kabul ettiği sistem bir Kongo Dışişleri Bakanı hakkında işlem yapmayla da gündeme gelmişti. Lahey Birleşmiş Milletler adalet divanı, 1961 Viyana Diplomatik İlişkiler Sözleşmesi'ne bu durumun aykırı olduğunu ve dolayısıyla Belçika Kanunu'nun bunu içermemesi gerektiği yönünde bir karar verdiği için, Belçika -korktuğundan falan değil- uluslararası yargı kararına uymak için bu değişikliği yapmak durumunda oldu. Yani bizim 13'üncü maddeye koymuş olduğumuz evrensel yetkiyle ilgili konularda eğer birisi hakkında yurt dışında yabancıların yabancıya karşı işlediği suçu Belçika'da yargılamak istiyorsa en az o kişinin, failin dört yıldır Belçika'da oturması şartı gibi birtakım kurallar getirdi; böylece o tür talepler ortadan kalktı.

Bunu da ilave olarak söylemek istedim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Buyurun Namık Bey, buyurun üstadım.

NAMIK HAVUTÇA (Balıkesir) – Sayın Başkan, Sayın Bakan; bu, aynı zamanda, tabii, 19'uncu maddede de benzer bir durum var, mahkeme kararlarının icrasının Dışişleri Bakanının, İçişleri Bakanının görüşü alınarak Başbakanın onayına bağlı olması. Yine bu maddede de talebin iadesi gerekli şartları taşıyamaması hâlinde yine “Türkiye'nin millî güvenliğinin ve uluslararası ilişkilerinin zarar görme ihtimalinin bulunması” gibi gerekçelerle mahkeme kararlarının icrasını idarenin onayına sunmak, bir defa açıkça Anayasa'nın 2'nci maddesine aykırı, hukuk devleti ilkesine aykırı. Türkiye Cumhuriyeti devleti hem uluslararası sözleşmelerle, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi, kabul ettiği sözleşmelerle hem Anayasa'nın 2'nci maddesinde hukuk devletinin gereği olarak yargı kararlarını hukukun üstünlüğü gereği idarenin takdirine bırakmak açıkça Anayasa'ya aykırı. Ya o zaman bu maddede “mahkeme kararı” demeyelim. Yargısal bir kararı yerine getirip getirmeme noktasında idareye takdir yetkisi verildiği takdirde hukuk devleti zaten havada kalıyor orada.

BAŞKAN – Bu aslında...

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Sayın Başkan, demin Değerli Hocamız da izah etti, bu iade konusunda doğrudan mahkeme kararıyla yapanlar var, idari kararla yapanlar var, bir de karma sistem; Türkiye'de olduğu gibi hem mahkeme hem idari tasarrufla beraber bu işi yapanlar var. Şu anda bizim Ceza Kanunu'muzun 18'inci maddesi geri vermeyi düzenliyor. Onun beşinci fıkrası “Mahkeme geri verme talebinin kabul edilebilir olduğuna karar verirse bu kararın yerine getirilip getirilmemesi Bakanlar Kurulunun takdirine bağlıdır.”

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Adalet

Tarih :06/04/2016

Saat :

Kayıt:Adalet

Stenograf :

Uzman : ..... Sayfa: 34

Şimdi, bu konular, ülkelerin dış politikalarıyla, ülkelerin birbirleriyle olan ilişkileriyle, birbirlerine karşılıklı muameleleriyle, çıkarlarıyla doğrudan ilgilidir. Mahkemelerin dış politikayı bilmesi, ülkelerin çıkarlarını bilmesi, başka bir ülkenin Türkiye'ye o konuda nasıl davrandığını, örneğin "A" yerdeki ağır ceza mahkemesinin bilmesi, takip etmesi zaten mümkün değil. Onun için, bu konunun siyasi yönünü değerlendirmek, dış politika açısından ve Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmeler bakımından mütekabiliyetin nasıl olduğunu değerlendirmek elbette ancak bir merkezî makam tarafından yapılabilir, hükümet tarafından bu yapılabilir, Dışişleri, Adalet Bakanlığı, Bakanlar Kurulu... Şu anda Bakanlar Kurulu kararıyla yapılıyor bu, uygulama böyle; yeni de değil, eski Ceza Kanunu'nda da böyleydi bu. Her daim böyleydi, şimdi de aynı. Buraya getirdiğimiz yenilik, esasında, bu sürecin bütün bakanların değil de ilgili bakanlar tarafından yürütülmesi. Şimdi, diyelim, Tarım Bakanı bu konuları bir Dışişleri Bakanı kadar takip edemeyebilir ama Dışişleri Bakanlığının, İçişleri Bakanlığının görüşü alınacak, Adalet Bakanlığının önerisi olacak ve Başbakanının onayıyla iade edilmiş olacak.

Şimdi, Dışişleri Bakanlığı Türkiye'nin dış politikasını ve gereklerini bilir ve ona göre o ülkelerle nasıl geliştirme, ilişki yapılacak onunla ilgili. Adalet Bakanlığı merkezî makam olarak Türkiye'nin adli yardımlaşma taleplerinin ilgili ülkeler tarafından nasıl değerlendirildiğini, olumlu olumsuz yaklaşımlarında dair bilgi sahibi olur. İçişleri Bakanlığı da görevi gereği - kolluk oraya bağlı olduğu için- o da bu konuyla alakalı. Tabii, demin kabul edilen önergeyle, gerektiği hâllerde ilgili kamu kurum ve kuruluşlarının da görüşleri zaten fiilen alınıyordu ama şimdi burada görünür hâle de geldi. Onlardan da kanaat alındıktan sonra Türkiye buna bir karar verecektir. Bu, Türkiye'nin egemenlik hakkıyla ilgilidir. Hukuk devletiyle ilgisi kadar Türkiye'nin egemenlik hakkıyla, başka ülkelerin Türkiye'ye yaptığı uygulamalarla da ilgilidir. Doğru bir düzenleme olduğunu düşünüyoruz biz.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, bir hususu paylaşmak istiyorum. Tabii, bir sorun, bilhassa birden fazla ülke veya devleti veya sistemleri ilgilendiren suç, kovuşturma, soruşturma, devir, bu sorun, en başta egemenlik sorunudur ve buradaki egemenlik bizim bildiğimiz klasik egemenlik değil, iç egemenlikten çok dış egemenliği ilgilendiriyor. Yani burada devlet daha önde oluyor, içeride belli bir çözüm oluşturulacaktı, tamam ve dışı ilgilendirmesi durumunda oluşan çözümün dış menfaatler, dış egemenlik bakımından da uyumlu olması lazım. O, ister istemez, devlet tasarrufu bakımından bir değerlendirmeyi... Mukayeseli hukuk da bu konuda bize bunu gösteriyor. Anayasa'nın 6'ncı maddesini bu anlamda sadece iç yargı egemenliği değil, devletin asli egemenlik görüntüsü olan dış egemenliği ve benim bu hukuk dalı ilgili alanım değil ama anayasa hukuku bakımından egemenlik zaten ceza mevzuatımızda işleyiş de o. Yoksa işte, falanca asliye ceza mahkemesinin kararıyla somut olarak çözülebilir ama dış yansımayı, dış egemenliği o mekanizmayı da koruyamayız diyorum.

Ben önerge...

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Sayın Başkan, bir rakam vereyim bilgi için. Bizim Bakanlığımızdaki verilere göre son yirmi yılda Bakanlar Kurulu bugüne kadar bir tane iade talebini reddetmiş. Bugüne kadar genelde uygulamış.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Adalet

Tarih :06/04/2016

Saat :

Kayıt:Adalet

Stenograf :

Uzman : ..... Sayfa: 35

BAŞKAN – Hepsi kabul edilmiş, tamam. Yani bir kümülatif olarak değerlendirin lütfen.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Ama tabii, mahkeme kararlarıyla reddedilmeyenler var çünkü mahkeme “siyasi suç”, sırf “askerî suç” dediği zaman orada ayrı sonuçları var ama Bakanlar Kurulunun mahkeme karar verdiği hâlde iade etmediği tek bir örnek var.

BAŞKAN – Bu gibi sorunları iç egemenlikle çözmek 138’inci maddeyle çözmek, aşılmamalı ama dış egemenliği de kapsayan 6’ncı maddeye göre çözülür. Düzenlemeye Komisyon Başkanı olarak benim de katıldığım bir husustur.

Ben maddeyi yüksek oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Arkadaşlar, az kaldı ama hepimizin de bir çalışma psikolojisi var; yemek var, isterseniz bitirelim.

HAKKI KÖYLÜ (Kastamonu) – Bitirelim isterseniz.

BAŞKAN - Bakanımızın özellikle sabahleyin bir çalışması olacak.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Sayın Başkanım, eğer Komisyonumuz hoş görürse ben izin isteyeceğim, arkadaşlarım burada bulunacaklar. Ayrılmak zorundayım bir konu nedeniyle. Eğer uygun görülürse kalan kısımda ben affımı isterim.

BAŞKAN – Bakanım, tamamdır ama arkadaşlarımın onayını istiyorum, isterseniz ara verir devam ederiz, isterseniz tamamlarız.

NECATİ YILMAZ (Ankara) – Bir ara verelim.

BAŞKAN – Aslında ara vermek daha fazla böler.

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – İki Meclis toplanıyor.

SERAP YAŞAR (İstanbul) – Ara vermeden yapalım.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – 10 madde var.

BAŞKAN – İkiye kadar biter gibi geliyor bana. Takdir sizin yani. İki tane önerge var, teknik.

HAKKI KÖYLÜ (Kastamonu) – Tekrar başlarsak iki buçukta filan, dörde, beşe kadar sürer.

BAŞKAN – Bakanım buyursunlar.

İç Tüzük’e göre yazılı temsil yetkişi olan bürokratımız oraya otursun.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – 23’te bir önerge var, ona da katılıyoruz.

BAŞKAN – Efendim, zamanı gelmeyen şey bir ön irade beyanı olarak kabul ediyor, resmî beyan değil tabii.

Devam yönünde irade hasıl oldu.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Soruşturma veya Kovuşturmanın Devri

Soruşturmanın veya kovuşturmanın devri

MADDE 23- (1) Bu Kanun ve taraf olunan milletlerarası andlaşmalar çerçevesinde, Türkiye’de işlenen suçlarla ilgili yürütülen soruşturma veya kovuşturmalar yabancı devletlere devredilebilir; yabancı devletlerde işlenen suçlarla ilgili yürütülen soruşturma veya kovuşturmalar devralınabilir.

(2) Milletlerarası andlaşma bulunmaması halinde, mütekabiliyet ilkesi esas alınarak bu Kanun çerçevesinde soruşturma veya kovuşturmalar devredilebilir veya devralınabilir.

Adalet Komisyonu Başkanlığına

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Adalet

Tarih :06/04/2016

Saat :

Kayıt:Adalet

Stenograf :

Uzman : ..... Sayfa: 36

Görüşülmekte olan 1/695 esas sayılı Cezai Konularda Uluslararası Adli İşbirliği Kanunu Tasarısının 23'üncü maddesinin (1)'inci fıkrasının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederim.

"1. Bu Kanun ve taraf olunan milletlerarası andlaşmalar çerçevesinde, işlenen suçlarla ilgili Türkiye'de yürütülen soruşturma ve kovuşturmalar yabancı devletlere devredilebilir; yabancı devletlerde işlenen suçlarla ilgili yürütülen soruşturma veya kovuşturmalar devralınabilir"

İsmail Faruk Aksu
İstanbul

Gerekçe:

"Ceza Kovuşturmalarının Aktarılmasına Dair Avrupa Sözleşmesi"nin 2'nci maddesinin (1)'inci fıkrası uyarınca; her bir devlet, bir başka devletin ceza kanununun uygulanabileceği "her suçu" kendi ceza kanununa göre kovuşturmak yetkisine sahip kılınmıştır. Sözleşmenin 6'ncı maddesine göre, taraf devletlerden her biri kendi kanununa göre suç olan bir eylemden ötürü sanık olan bir kişi hakkında, bir başka taraf devletten kovuşturma yapmasını talep edebilir. Sözleşmede son derece geniş tutulan bir imkân, tasarıda "suçun işlendiği yer" ile sınırlı tutulmuştur. Tasarının 23'üncü maddesinin (1)'inci fıkrasının "Ceza Kovuşturmalarının Aktarılmasına Dair Avrupa Sözleşmesi'ne uyum sağlayacak şekilde değiştirilmesi öngörülmektedir.

(Oturum Başkanlığına Başkan Vekili Hakkı Köylü geçti)

BAŞKAN – Hükûmet önergeye katılıyor mu?

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ EKREM ÇETİNTÜRK – Sayın Başkan, biz de Türkiye'de işlenen suçlar gibi yurt dışında işlenen suçların da bu kapsamda olmasını uygun buluyoruz. Önergeye katılıyoruz.

BAŞKAN – Peki, Hükûmetin katıldığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Önerge doğrultusunda maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Bir sonraki maddeyi okutuyorum:

Soruşturmanın veya kovuşturmanın yabancı devlete devredilmesi

MADDE 24- (1) Üst sınırı bir yıl veya daha fazla hapis cezasını gerektiren suçlardan dolayı yürütülen soruşturma veya kovuşturmalar;

a)Şüpheli veya sanığın yabancı devletin vatandaşı olması nedeniyle Türkiye'de hazır bulundurulamaması veya adli yardımlaşma yoluyla savunmasının alınamaması,

b)Türk vatandaşı olan şüpheli veya sanığın yabancı devlette mutad olarak bulunması veya delillerin bu devlette olması nedeniyle devrin, gerçeğin ortaya çıkarılmasına imkan vermesi, hallerinde devredilebilir.

(2)Soruşturma veya kovuşturmanın devri adli merciler tarafından talep edilir. Merkezi Makamın olumlu görüşü üzerine talep, ilgili devlete iletilir. Bu işlem, soruşturma veya kovuşturmanın yürütülmesine engel değildir. Devir talebine, soruşturma veya kovuşturma dosyasının bir sureti ve gerekli olduğunda tercümesi eklenir. Devir talebinin kabul edilmesi ve istem üzerine delil niteliğindeki eşyalar da iletilir.

(3)Soruşturmanın devri talebinin kabul edilmesi üzerine, Ceza Muhakemesi Kanununun 171 inci maddesinde düzenlenen koşullara ve sonuçlarına bakılmaksızın kamu davasının açılmasının ertelenmesine karar verilir. Şüpheli hakkında yabancı adli merci tarafından dava açılması durumunda kovuşturmaya yer olmadığına karar verilir. Dava açılmaması halinde, buna ilişkin kararın gerekçesi değerlendirilmek suretiyle soruşturmaya devam edilebilir.

(4)Kovuşturmanın devri talebinin kabul edilmesi üzerine durma kararı verilir. Sanık hakkında yabancı adli merci tarafından mahkumiyet kararı verilmesi durumunda düşme kararı

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Adalet

Tarih :06/04/2016

Saat :

Kayıt:Adalet

Stenograf :

Uzman : ..... Sayfa: 37

verilir. Mahkumiyet kararı dışında bir karar verilmesi durumunda, buna ilişkin kararın gerekçesi değerlendirilmek suretiyle kovuşturmaya devam edilebilir.

(5)Yabancı devletin soruşturma veya kovuşturmanın devrinin kabulüne ilişkin karardan vazgeçtiğini bildirmesi veya devredilen soruşturma veya kovuşturmanın sağlıklı bir şekilde yürütülmediğinin Merkezi Makamca adli mercie bildirilmesi halinde soruşturma veya kovuşturmanın yürütülmesine karar verilir.

(6)Gecikmesinde sakınca bulunan hallerde soruşturma veya kovuşturmanın devri talebiyle birlikte veya öncesinde, talep edilen devlet makamlarından elkoyma ve tutuklama dahil bütün geçici tedbirlerin alınması istenebilir.

BAŞKAN – Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Diğer maddeyi okutuyorum:

Soruşturma veya kovuşturmanın devralınması

MADDE 25- (1) Yurtdışında işlenen ve Türk hukukuna göre zamanaşımına veya affa uğramamış, üst sınırı bir yıl veya daha fazla hapis cezasını gerektiren bir suç nedeniyle yabancı bir devlette yürütülen soruşturma veya kovuşturmalar devralınabilir. Ancak;

a)Kişi Türkiye'de mutad olarak bulunmuyorsa,

b)Kişi Türk vatandaşı değilse,

c)Suç, talep eden devletin sınırları dışında işlenmişse,

ç) Devir talebine konu fil nedeniyle kişi daha önce Türkiye'de yargılanmışsa, devir talebi kabul edilmez.

(2)Merkezi Makamın uygun görmesi üzerine soruşturmanın veya kovuşturmanın devrine ilişkin talep, yetkili Cumhuriyet başsavcılığına gönderilir. Cumhuriyet başsavcılığı soruşturma veya kovuşturmanın devrine konu olan suçla ilişkin soruşturma başlatır ve sonucuna göre işlem yapar.

(3)Talepte bulunan yabancı devlet mevzuatına göre yapılmış soruşturma veya kovuşturma işlemleri ve elde edilen deliller Türk hukuku bakımından geçerli sayılır.

BAŞKAN – Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Diğer maddeyi okutuyorum:

BEŞİNCİ BÖLÜM

İnfaz Devri

İnfazın devralınması

MADDE 26- (1) Yabancı devlet mahkemeleri tarafından verilen mahkumiyet kararları aşağıdaki koşulların birlikte bulunması halinde Türkiye'de infaz edilebilir:

a)Hükümlünün Türkiye'de bulunması.

b)Mahkumiyet kararının kesinleşmiş olması.

c)Mahkûmiyet kararına konu filin Türk hukukuna göre suç teşkil etmesi ve zamanaşımına uğramamış olması.

ç)Hürriyeti bağlayıcı cezalar için, merkezi makamlarca aksi kararlaştırılmadıkça talep tarihinde, hükümlünün ceza infaz kurumunda infazı gereken en az altı ay hürriyeti bağlayıcı cezasının bulunması.

d) Aynı suçtan dolayı Türkiye'de soruşturma veya kovuşturma yapılmamış olması.

(2) İnfazın devri talebinde bulunulması halinde, yabancı devlet makamlarından;

a) Mahkumiyet kararının onaylı sureti,

b) Hükme esas alınan kanun maddelerinin metni,

c) İnfazı gereken bakiye cezayı gösteren belge,

ç) Talebin değerlendirilmesi için gerekli görülebilecek diğer bilgi ve belgeler,

d) Gerekli görüldüğü takdirde bu fıkrada belirtilen belgelerin tercümelere, talep edilir.

(3) Devir koşullarının bulunmadığının tespit edilmesi veya devrin Türkiye'nin milli güvenliği ile temel çıkarlarına uygun düşmeyeceğinin anlaşılması halinde, devir talebi Merkezi Makam tarafından reddedilir.

(4) İnfazın devrine ilişkin talep alınmadan önce mahkûmiyete konu suç, ceza miktarı ve şahsın kaçma şüphesi dikkate alınarak, yabancı devletin istemi ve Merkezi Makamın olumlu görüşü üzerine 14 üncü madde uyarınca koruma tedbirlerine karar verilebilir.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Adalet

Tarih :06/04/2016

Saat :

Kayıt:Adalet

Stenograf :

Uzman : ..... Sayfa: 38

(5) İnfazın devrine ilişkin talep, Türk hukukuna göre uyarlama kararı verilmesi için Ankara ağır ceza mahkemesine gönderilir. Mahkemece onbeş gün içinde, yabancı devlette verilen mahkûmiyet kararında sübutu kabul edilen fiile, Türk kanunlarına göre verilmesi gereken ceza tayin olunur. Bu suretle belirlenen ceza, yabancı mahkeme kararında tayin edilmiş ceza süresini geçmez. Uyarlama kararına karşı itiraz kanun yoluna başvurulabilir. Ağır ceza mahkemesi koruma tedbirleri hakkında da karar vermeye yetkilidir.

(6) Uyarlama kararı, talep eden devlet makamlarına bildirilmek üzere Merkezi Makama gönderilir.

BAŞKAN – Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Diğer maddeyi okutuyorum:

Türkiye'de infaz

MADDE 27- (1) Yabancı devletin infazı devretmesi üzerine durum, uyarlama kararı veren mahkemeye bildirilir. Mahkeme infaza başlanması için kararı Cumhuriyet başsavcılığına gönderir. Mahkeme ayrıca kararı Adalet Bakanlığı Adli Sicil ve İstatistik Genel Müdürlüğüne bildirir.

(2) Ağır ceza mahkemesince verilen mahkûmiyet kararı Türk kanunlarına göre infaz edilir.

(3) Mahkûmiyetin esasına taallük eden talepler, hükmün esası hakkında karar veren devlet mahkemelerine yapılabilir, verilen kararlar ağır ceza mahkemesince yeniden uyarlanır.

(4) İnfaz sırasında, hükmün verildiği devlette veya Türkiye'de genel veya özel af kabul edilmesi ya da suç ve cezayı ortadan kaldıran veya hafifleten bir sebebin ortaya çıkması halinde hükümlünün hukuki durumu uyarlama kararı veren ağır ceza mahkemesince karara bağlanır.

BAŞKAN – Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Diğer maddeyi okutuyorum:

İnfazın devredilmesi

MADDE 28- (1) Aşağıdaki koşulların birlikte bulunması halinde, Cumhuriyet başsavcılığınca, Türk mahkemeleri tarafından verilen mahkûmiyet kararlarının yabancı devlette infaz edilmesi talep edilebilir:

a) İnfazın devredileceği devlette bulunan hükümlünün, bu devletin vatandaşı olması veya bu devlet ile güçlü sosyal bağlarının bulunması.

b) Mahkûmiyet kararının kesinleşmiş olması.

c) Mahkûmiyet kararına konu fiilin yabancı devlet hukukuna göre suç teşkil etmesi.

ç) Hapis cezaları için, merkezi makamlarca aksi kararlaştırılmadıkça talep tarihinde, hükümlünün ceza infaz kurumunda infazı gereken en az altı ay hapis cezasının bulunması.

d) Merkezi Makamın olumlu görüşünün bulunması.

(2) Cezaları denetimli serbestlik tedbiri uygulanarak infaz edilen hükümlülerin cezaları devredilebilir.

(3) İnfazın devri talebinde bulunulması infaz işlemlerinin yürütülmesine engel değildir.

(4) Devrin, ceza adaletinin amaçlarına hizmet etmeyeceğinin veya Türkiye'nin milli güvenliği ile temel çıkarlarına uygun düşmeyeceğinin anlaşılması halinde, devir talebi Merkezi Makam tarafından reddedilir.

(5) Yabancı devlet makamlarına;

a) Mahkûmiyet kararının onaylı sureti,

b) Hükme esas alınan kanun maddelerinin metni,

c) İnfazı gereken bakiye cezayı gösteren belge,

ç) Talebin değerlendirilmesi için gerekli görülebilecek diğer bilgi ve belgeler,

d) Gerekli görüldüğü takdirde bu fıkrada belirtilen belgelerin tercüme, gönderilir.

(6) İnfazın devredilebilmesi için devrin yapılacağı devletten infazın nasıl yapılacağına bildirilmesi istenir. " Gelen bilgilere göre devir talebi, Merkezi Makamın uygun görüşüyle Cumhuriyet başsavcılığınca geri alınabilir.

BAŞKAN – Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Diğer maddeyi okutuyorum:

Yabancı devlette infazın sonuçları

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Adalet

Tarih :06/04/2016

Saat :

Kayıt:Adalet

Stenograf :

Uzman : ..... Sayfa: 39

MADDE 29- (1) Merkezi Makam, yabancı devletten infaz sırasında ortaya çıkacak özel durumlar ile infazın tamamlanması veya hükümlünün firari gibi önemli bilgileri bildirmesini ister. Merkezi Makama ulaşan bilgiler, Cumhuriyet başsavcılığına bildirilir.

(2) Kararın tamamen infaz edilmesi veya infaz kabiliyetini kısmen veya tamamen kaybetmesi, Türk hukuku bakımından da aynı sonuçları doğurur.

(3) Yabancı devletin kararı infaz etmemesi veya edememesi halinde infaz işlemlerine Türkiye'de devam edilir.

BAŞKAN – Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Diğer maddeyi okutuyorum:

ALTINCI BÖLÜM

Hükümlü Nakli

Türkiye'ye hükümlü nakli

MADDE 30- (1) Yabancı devlet mahkemeleri tarafından hakkında mahkûmiyet kararı verilen ve ceza infaz kurumunda bulunan hükümlü, aşağıdaki koşulların birlikte bulunması hâlinde cezanın infazı amacıyla Türkiye'ye nakledilebilir:

a) Hükümlünün Türk vatandaşı olması veya Türkiye ile güçlü sosyal bağları bulunması.

b) Hükümlünün veya kanuni temsilcisinin rıza göstermesi.

c) Mahkûmiyet kararının kesinleşmiş olması.

ç) Mahkûmiyet kararına konu fiilin Türk hukukuna göre suç teşkil etmesi.

d) Merkezi makamlarca aksi kararlaştırılmadıkça, talep tarihinde, hükümlünün ceza infaz kurumunda infazı gereken en az altı ay hapis cezasının bulunması.

(2) Hükümlü, kanuni temsilcisi veya yakını tarafından Türkiye'ye nakil talebinde bulunulması halinde, yabancı devlet makamlarından;

a) Mahkûmiyet kararının onaylı sureti,

b) Hükme esas alınan kanun maddelerinin metni,

c) Hükümlünün veya kanuni temsilcisinin nakle rıza gösterdiğine dair belge,

ç) İnfazı gereken cezayı gösteren belge,

d) Gerekli görüldüğü takdirde, hükümlünün sağlık durumunu gösteren tıbbi raporlar ile hastalığı varsa tedavisine ilişkin tavsiyeleri içeren belgeler,

e) Gerekli görüldüğü takdirde bu fıkrada belirtilen belgelerin tercümeleri, talep edilir.

(3) Nakil koşullarının bulunmadığının, naklin, hükümlünün sosyal rehabilitasyonuna katkı sağlamayacağına, ceza adaletinin amaçlarına hizmet etmeyeceğinin veya Türkiye'nin milli güvenliği ile temel değerlerine uygun düşmeyeceğinin anlaşılması hâlinde, nakil talebi Merkezi Makam tarafından reddedilebilir.

(4) Hükümlülerin nakline Adalet Bakanı karar verir.

BAŞKAN – Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Diğer maddeyi okutuyorum:

Türkiye'de infaz

MADDE 31- (1) Hükümlünün nakline karar verilmesi üzerine, ceza infaz kurumlarında kalacağı süre hükümlüye ve yabancı makamlara bildirilir. Yabancı devlet ile hükümlünün, nakli kabul etmesi üzerine, hükümlü Türkiye'ye getirilir. Hükümlü, nakil dosyası ile birlikte Cumhuriyet başsavcılığına teslim edilir. Cumhuriyet başsavcılığı, infazna başlanan karara ilişkin bilgileri Adalet Bakanlığı Adli Sicil ve İstatistik Genel Müdürlüğüne bildirir.

(2) Hükümlü hakkında verilen mahkûmiyet kararı Türk kanunlarına göre infaz edilir.

(3) Mahkûmiyetin esasına taallük eden talepler, hükmün esası hakkında karar veren devlet mahkemelerine yapılabilir; verilen kararlar ikinci fıkra uyarınca infaz edilir.

(4) İnfaz sırasında, hükmün verildiği devlette veya Türkiye'de genel veya özel af kabul edilmesi ya da suç veya cezayı ortadan kaldıran veya hafifleten bir sebebin ortaya çıkması halinde hükümlünün hukuki durumu hakkında bulunduğu yer ağır ceza mahkemesince karar verilir.

BAŞKAN – Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Diğer maddeyi okutuyorum:

Türkiye'den hükümlü nakli

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Adalet

Tarih :06/04/2016

Saat :

Kayıt:Adalet

Stenograf :

Uzman : ..... Sayfa: 40

MADDE 32- (1) Türk mahkemeleri tarafından hakkında mahkûmiyet kararı verilen ve ceza infaz kurumunda bulunan hükümlü, aşağıdaki koşulların birlikte bulunması halinde cezanın infazı amacıyla yabancı devlete nakledilebilir:

- Hükümlünün nakledileceği devletin vatandaşı olması veya bu devlet ile güçlü sosyal bağlarının bulunması.
- Hükümlünün veya kanuni temsilcisinin rıza göstermesi.
- Mahkûmiyet kararının kesinleşmiş olması.
- Mahkûmiyet kararına konu fiilin nakli istenen devlet hukukuna göre suç teşkil etmesi.
- Merkezi makamlarca aksi kararlaştırılmadıkça, talep tarihinde, hükümlünün ceza infaz kurumunda infazı gereken en az altı ay hapis cezasının bulunması.
- Hükümlü hakkında başka bir suçtan dolayı, Türkiye'de bir soruşturma veya kovuşturma bulunmaması.

(2) Hükümlü, kanuni temsilcisi veya yakını tarafından Türkiye'den başka bir devlete nakil talebinde bulunulması halinde, bu devlet makamlarına;

- Mahkûmiyet kararının onaylı sureti,
- Hükme esas alınan kanun maddelerinin metni,
- Hükümlünün veya kanuni temsilcisinin nakle rıza gösterdiğine dair belge,
- İnfazı gereken bakiye cezayı gösteren belge,
- Gerekli görüldüğü takdirde, hükümlünün sağlık durumunu gösteren tıbbi raporlar ile hastalığı varsa tedavisine ilişkin tavsiyeleri içeren belgeler,
- Gerekli görüldüğü takdirde bu fıkrada belirtilen belgelerin tercümelere, gönderilir.

(3) Nakil koşullarının bulunmadığının, naklin, hükümlünün sosyal rehabilitasyonuna katkı sağlamayacağı, ceza adaletinin amaçlarına hizmet etmeyeceğinin veya Türkiye'nin milli güvenliği ile temel çıkarlarına uygun düşmeyeceğinin anlaşılması halinde, nakil talebi Merkezi Makam tarafından reddedilebilir.

(4) Hükümlünün hapis cezası ile birlikte adli para cezasının bulunması halinde, nakle karar verilebilmesi için adli para cezasının ödenmesi gerekir. Adli para cezasının ödenmemesi halinde, ödenmeyen kısma karşılık gelen gün miktarı hapis cezasına çevrilir. Hükümlünün Türkiye'de infaz edilen cezası, öncelikle adli para cezasından çevrilen hapis cezasına mahsup edilir. Hükümlünün ceza infaz kurumunda kaldığı süre adli para cezasından çevrilen hapis cezasını karşılamadığı takdirde infazı gereken bakiye, hapis cezasına eklenir. Bulunan ceza miktarı yabancı devlete bildirilir ve kabul edilmesi halinde nakle karar verilebilir.

(5) Nakil talebinin kabul edilebilmesi için yargılama giderlerinin ödenmiş olması gerekir. Ancak, hükümlünün yargılama giderlerini ödeyebilecek durumda olmadığı anlaşılması halinde, yargılama giderleri ödenmeden de nakle karar verilebilir.

(6) Hükümlünün nakline karar verilebilmesi için naklin yapılacağı devletten hükümlünün ceza infaz kurumunda kalacağı süre ve infazın nasıl yapılacağı bildirilmesi istenir. Bu bilgi hükümlüye tebliğ edilir.

(7) Yabancı devletin muvafakat vermesi üzerine hükümlünün nakline Adalet Bakanı karar verir.

BAŞKAN – Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Diğer maddeyi okutuyorum:

Yabancı devlette infazın sonuçları

MADDE 33- (1) Merkezi Makam yabancı devletten infaz sırasında ortaya çıkacak özel durumlar ile infazın tamamlanması ve hükümlünün firanna ilişkin bilgileri bildirmesini ister. Merkezi Makama ulaşan bilgiler, kararı veren mahkemeye bildirilir.

(2) Kararın yabancı devlet tarafından tamamen infaz edilmesi veya infaz kabiliyetini kısmen veya tamamen kaybetmesi, Türk hukuku bakımından da aynı sonuçları doğurur.

(3) Yabancı devletin kararı infaz edememesi halinde infaz işlemlerine Türkiye'de devam edilir.

BAŞKAN – Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Diğer maddeyi okutuyorum:

YEDİNCİ BÖLÜM
Çeşitli ve Son Hükümler

Masraflar

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Adalet

Tarih :06/04/2016

Saat :

Kayıt:Adalet

Stenograf :

Uzman : ..... Sayfa: 41

MADDE 34- (1) Bu Kanun uyarınca yapılan adli işbirliği taleplerinin yerine getirilmesine ilişkin giderler, merkezi makamların aksine bir mutabakatı bulunmaması halinde, yerine getiren devlet tarafından karşılanır.

(2) Soruşturma veya kovuşturmanın sonuçlandırılması amacıyla iade talebinde bulunulması halinde, talebin yerine getirilmesi için yapılan masraflar, yargılama giderlerinden sayılır. Mahkumiyet kararlarının infazı amacıyla iade talebinde bulunulması halinde, talebin yerine getirilmesi için yapılan masrafların, ödendiği tarihten tahsil edildiği tarihe kadar geçen süreye 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun 51 inci maddesinde belirtilen gecikme zammı oranında hesaplanacak faiz ile birlikte bir ay içinde ödenmesi gerektiği iade talep eden Cumhuriyet başsavcılığı tarafından hükümlüye bildirilir. Bu süre içinde ödeme yapılmaması halinde, bu alacaklar 6183 sayılı Kanun hükümlerine göre takip ve tahsil edilmek üzere Cumhuriyet başsavcılığınca ilgili vergi dairesine bildirilir.

(3) Hükümlünün bulunduğu devletten Türkiye'ye nakli için gerekli masraflar, hükümlü tarafından karşılanır. Söz konusu masraflar, hükümlü veya onun adına herhangi bir kişi tarafından Adalet Bakanlığınca bu maksatla açılan bir hesaba yatırılır. Hükümlünün nakil masraflarını karşılayacak durumda olmadığına tespit edilmesi halinde, mahkûm olunan suçun naklin kamusal yararı, kişinin bulunduğu devletteki cezaevi koşulları, infazı gereken bakiye cezanın süresi gibi hususlar göz önüne alınarak, nakil masrafları, Adalet Bakanlığı bütçesine konulan ödenekten karşılanabilir. Nakil masraflarından görevlilere ilişkin olanların hesabı, 10/2/1954 tarihli ve 6245 sayılı Harcırah Kanunu hükümlerine göre yapılır.

BAŞKAN – Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Diğer maddeyi okutuyorum:

Yönetmelik

MADDE 35- (1) Bu Kanunun uygulanmasına ilişkin yönetmelikler Adalet Bakanlığı tarafından yürürlüğe konulur.

BAŞKAN – Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Diğer maddeyi okutuyorum:

Yürürlükten kaldırılan mevzuat

MADDE 36- (1) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla;

a) 1/3/1977 tarihli ve 2080 sayılı Ceza Kovuşturmalarının Aktarılmasına Dair Avrupa Sözleşmesinin Onaylanması ve Uygulanması Hakkında Kanunun 3 üncü maddesi,

b) 1/3/1977 tarihli ve 2081 sayılı Ceza Yargılarının Milletlerarası Değeri Konusunda Avrupa Sözleşmesinin Onaylanması ve Uygulanması Hakkında Kanunun 4 üncü maddesinin birinci ve üçüncü fıkraları ile 5 inci maddesi,

c) 8/5/1984 tarihli ve 3002 sayılı Türk Vatandaşları Hakkında Yabancı Ülke Mahkemelerinden ve Yabancılar Hakkında Türk Mahkemelerinden Verilen Ceza Mahkumiyetlerinin İnfazına Dair Kanun,

ç) 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 18 inci maddesi, yürürlükten kaldırılmıştır.

BAŞKAN – Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Diğer maddeyi okutuyorum:

Yürürlük

MADDE 37- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN – Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Diğer maddeyi okutuyorum:

Yürütme

MADDE 38- (1) Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

BAŞKAN – Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Tasarının tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Adalet

Tarih :06/04/2016

Saat :

Kayıt:Adalet

Stenograf :

Uzman : ..... Sayfa: 42

Komisyon redaksiyon yetkisi verilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Üç sözcü seçeceğiz.

Genel Kurulda sözcü olarak Sabri Öztürk, Giresun Milletvekili; Ali Özkaya, Afyonkarahisar; Adnan Boynukara Adıyaman Milletvekili, sözcü olarak seçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Muhalefete yarın akşama kadar...

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – Vermeyin.

BAŞKAN – Zaten yazmışsınızdır veya iki maddedir o.

Muhalefet şerhi için cuma günü öğleye kadar süre veriyoruz.

Teşekkür ediyorum arkadaşlar.

Kapanma Saati: 13.23